

1. *Illi l-atturi riedu jinvestu ammont ta' flus, b'mod għaqli, kawt u sikur u peress illi ma kellhomx esperjenza f'dan il-qasam, kienu rrikorrew għand is-soċjetà konvenuta għal dan il-għan;*
2. *Illi l-atturi kienu għamli premura u enfasi mar-rappreżentant tas-soċjetà konvenuta, illi ma ridux li l-investment tagħhom ikun wieħed b'riskji, partikolarment minħabba esperjenza qarsa li ġa kellhom u kienu ġew assikurati li l-investment relattiv ma kien ser ikollu ebda riskju ta' telf. Tant is-soċjetà konvenuta kienet assikurat lill-atturi, li l-investment tagħhom kien ser ikun fis-sod u mingħajr riskji, illi saħansitra kkonvinciethom biex jillikwidaw xi investimenti oħra li kellhom, biex dawn jizdiedu mal-investment li kienu għamli tramite s-soċjetà konvenuta;*
3. *Illi wara li s-soċjetà konvenuta kienet ikklassifikat lill-atturi bħala 'retail clients' u li bħala tali kellhom jingħataw l-oġġla livell ta' protezzjoni, is-soċjetà konvenuta kienet irrakkomandat lill-atturi li tali somma tiġi investita għal perijodu ta' ħames snin f'Lifemark SA – Secure Income Bond Issue 7;*
4. *Illi abbażi tal-parir u r-rakkomandazzjoni mogħti lilhom mis-soċjetà konvenuta, u tramite s-servizzi tal-istess konvenuta, l-atturi investew l-imsemmija somma ta' ħamsa u sittin elf u sitt mitt lira sterlina (GBP65,600) għal perijodu ta' ħames snin f'Lifemark SA – Secure Income Bond Issue 7;*
5. *Illi għalkemm il-konvenuta kienet assikurat lill-atturi, illi tali investment kien l-aktar wieħed idoneju u opportun għalihom u li tali fondi kienu ser jiġu investiti mill-konvenuta f'investment sod, sussegwentement irriżulta li dan ma kienx il-każ u fil-fatt l-atturi attwalment sofrew telf ta' kapital u nuqqas ta' qligħ;*
6. *Illi qabel ma sar l-investment relattiv, is-soċjetà konvenuta naqset milli ġġib a konoxxenza tal-atturi, ir-riskji reali u intrinsiċi ta' dan l-investment;*
7. *Illi l-investment magħżul u irrakkomandat mis-soċjetà konvenuta lill-atturi, ma kienx adegwat u opportun għaċ-ċirkostanzi personali tal-atturi u għalhekk ukoll, il-pariri mogħtija mis-soċjetà konvenuta, ingħata b'mod negligenti u traskurat, b'nuqqas ta' prudenza u b'inosservanza tar-regolamenti, direttivi u ċirkolari maħruġa mill-awtoritajiet regolatorji kompetenti;*
8. *Illi b'riżultat tan-nuqqasijiet attribwibbli lis-soċjetà konvenuta, inkluż dawk ta' nuqqas ta' ħila u diligenza fl-eżerċizzju tas-servizzi minnha pprovduti, traskuraġni u negligenza fil-pariri u t-twertiq tal-inkarigu mogħti lilha mill-atturi u b'nuqqas ta' ħila fil-qadi tad-dmirijiet tas-soċjetà konvenuta, l-atturi sofrew telf ingenti u dannu sostanzjali;*

9. *Illi s-soċjetà konvenuta hija responsabbli għad-danni u t-telf relattiv sofferti mill-atturi;*
10. *Illi għalkemm is-soċjetà konvenuta giet debitament interpellata sabiex tagħmel tajjeb għad-dannu u t-telf sofferti mill-atturi, is-soċjetà konvenuta baqgħet inadempjenti u għalhekk kellha ssir din il-kawża;*
11. *Tgħid għalhekk is-soċjetà konvenuta għaliex din il-Qorti m'għandhiex, prevja kwalsiasi dikjarazzjoni neċessarja u opportuna; (1) tiddikjara illi konsegwenza ta' nuqqasijiet attribwibbli lis-soċjetà konvenuta, l-atturi sofrew danni konsistenti f'telf ta' kapital u telf ta' qligħ; (2) tiddikjara lis-soċjetà konvenuta responsabbli fil-konfront tal-atturi, għat-telf ta' flus u għad-danni sofferti mill-atturi, okkorrendo permezz tal-ħatra ta' periti nominandi, (3) tillikwida l-ammont tat-telf u tad-danni sofferti mill-atturi, okkorrendo permezz tal-ħatra ta' periti nominandi u (4) tikkundanna lis-soċjetà konvenuta sabiex tħallas lill-atturi, l-ammont hekk likwidat – kollox skont kif intqal fuq u għar-raġunijiet premessi.*

Bl-ispejjeż kollha, inkluzi dawk tal-protest ġudizzjarju tat-22 ta' Ottubru 2012 u bl-imgħaxijiet legali skont il-liġi, kontra s-soċjetà konvenuta, li minn issa tibqa' inġunta għas-subizzjoni tagħha.

B'riserva ta' kull azzjoni ulterjuri spettanti lill-atturi.

Rat ir-Risposta Maħlufa tas-soċjetà konvenuta **GlobalCapital Financial Management Limited** (C30053) (minn issa 'l quddiem "is-soċjetà konvenuta"), li giet ipprezentata fl-14 ta' Novembru, 2014, u maħlufa minn Reuben Zammit (K.I. 434178M), debitament awtorizzat għan-nom tas-soċjetà konvenuta, li biha eċċepixxa:

Il-Fatti

1. *Illi fir-rigward tal-ewwel paragrafu tar-rikors promutur, is-soċjetà intimata tgħid illi hija taġixxi ta' intermedjarja għat-twassil u trasmissjoni ta' ordnijiet għax-xiri u bejgħ ta' strumenti tal-investiment u għalhekk l-atturi Joseph u Vincenza konjugi Calleja kienu għamlu l-investiment imsemmi fis-Secure Income Bond Issue 7 GBP QI fis-17 ta' April 2009, liema investiment kien maħruġ minn Lifemark S.A., soċjetà anonima mwaqqfa fil-Lussemburgu u regolata mill-Commission de*

Surveillance du Secteur Financier tal-Lussemburgu tramite s-soċjetà intimata bħala intermedjarja u mhux bħala prinċipal;

2. *Illi wkoll fir-rigward tal-ewwel paragrafu tar-rikors promutur, is-soċjetà intimata tgħid illi kif ser jirrizulta fil-kors tal-kawża l-atturi kienu għamlu diversi investimenti kemm tramite tagħha kif ukoll tramite intermedjarji oħra u għalhekk mhux minnu li l-atturi ma kellhomx esperjenza fl-investimenti. Inltre s-soċjetà intimata taħferma li l-atturi aġixxew liberament u minn jeddhom fir-rigward ta' kull investment li għamlu tramite s-soċjetà intimata;*
3. *Illi fir-rigward tat-tieni paragrafu tar-rikors promutur, is-soċjetà intimata tirrespingi l-allegazzjonijiet magħmula mill-atturi bħala kompletament infondati u inveritiera kif ser jirrizulta fil-kors tal-kawża;*
4. *Illi fir-rigward tat-tieni, t-tielet, ir-raba', l-ħames u s-sitt paragrafu tar-rikors promutur is-soċjetà intimata tgħid illi l-atturi għażlu li jinvestu fil-Lifemark S.A. – Secure Income Bond issue 7 GBP Q wara li ġie spjegat lilhom kif jaħdem l-investment in kwistjoni u wara li ġew imwissija bir-riskji relattivi, kif ukoll illi l-valur tal-investment tagħhom u l-qligħ relattiv jista' jitla' kif ukoll jinżel (kif jirrizulta inter alia mill-ittra tas-soċjetà intimata datata 25 ta' Marzu 2009 li kopja tagħha hija annessa u mmarkata bħala Dok. CG2); Is-soċjetà intimata tgħid ukoll illi dan l-investment, fl-isfond tal-informazzjoni li kienet teżisti dwaru dak iż-żmien u abbażi tal-informazzjoni dwar l-atturi li kellha s-soċjetà intimata, kellu l-premessi neċessarji biex jiġi offrut lill-atturi;*
5. *Illi fir-rigward tar-raba' paragrafu tar-rikors promutur, is-soċjetà intimata tgħid ukoll illi fil-vesti tagħha ta' intermedjarja hija għamlet ħlasijiet lill-atturi ta' GBP5,576, GBP930.21 u GBP1,547.90 f'isem Lifemark S.A. fir-rigward tal-investment in kwistjoni, liema ħlasijiet kollha kemm huma ġew aċċettati u inkassati mill-atturi mingħajr ebda riserva jew kondizzjoni;*
6. *Illi fir-rigward tal-paragrafi sebgħa u tmienja tar-rikors promutur, is-soċjetà intimata filwaqt li tirreferi għall-paragrafi preċedenti ta' din ir-risposta tirrespingi l-allegazzjoni illi fl-eżerċizzju tas-servizzi minnha pprovduti hija kienet negligenti u/jew traskurata, u/jew li aġixxiet b'nuqqas ta' ħila u diligenza fil-qadi tad-dmirijiet tagħha u/jew b'nuqqas ta' prudenza bħala infondata fil-fatt u fid-dritt; illi mingħajr preġudizzju għall-premess is-soċjetà intimata tiċċhad kategorikament illi hija aġixxiet b'inosservanza tar-regolamenti, direttivi u ċirkolari maħruġa mill-awtoritajiet regolatorji (mingħajr ma lanqas biss indikaw għal liema eżatt minn dawn ir-regolamenti, direttivi u/jew ċirkolari qed jirreferu); illi dwar dan is-soċjetà intimata tirriserva wkoll illi tesponi ulterjorment fil-każ li r-rikorrenti*

jispjegaw b'mod ċar liema huma dawk ir-regolamenti, direttivi u/jew ċirkolari li qed jirreferu għalihom;

7. *Illi fir-rigward tal-paragrafi tmienja u disgħa tar-rikors promutur, is-soċjetà intimata tiċċhad fermament kwalsiasi responsabbiltà għal telf u danni reklamati mill-atturi; Illi mingħajr preġudizzju għall-premess, apparti li għad trid issir prova tad-dannu u/jew telf allegat li ġie soffert mill-atturi, anki jekk għall-grazzja tal-argument biss jirriżulta li l-atturi ġarrbu telf fuq l-investment surriferit b'daqshekk ma jsegwix illi s-soċjetà intimata hija responsabbli għad-dannu jew telf soffert mill-atturi;*
8. *Illi fir-rigward tal-paragrafu għaxra tar-rikors promutur, is-soċjetà intimata tirrileva illi hija dejjem irrespingiet il-pretensjonijiet tal-atturi bħala infondati fil-fatt u fid-dritt kif jirriżulta mill-kontro-protest tas-soċjetà intimata tat-12 ta' Ġunju 2013 (kopja annessa u mmarkata Dok. GC 3);*
9. *Illi l-fatti indikati fil-paragrafi surriferiti ta' din ir-risposta huma magħrufin lill-esponent in kwantu jaf bihom fil-mansjoni tiegħu bħala uffiċjal tas-soċjetà intimata.*

L-Eċċezzjonijiet:

Għaldaqstant, in vista tas-suespost is-soċjetà intimata għandha s-segwenti eċċezzjonijiet xi tressaq kontra t-talbiet tar-rikorrenti:

- (1) *Illi t-talbiet tar-rikorrenti huma infondati fil-fatt u fid-dritt in kwantu s-soċjetà intimata mhijiex responsabbli versu l-atturi għall-ebda dannu u/jew telf, inkluż telf ta' kapital u/jew ta' qligħ li setgħu ġew sofferti mir-rikorrenti, u s-soċjetà intimata ma għandhiex, għar-raġunijiet premessi, tiġi kkundannata tħallas l-ebda ammont lir-rikorrenti u għalhekk it-talbiet tar-rikorrenti għandhom jiġu respinti;*
- (2) *Salv eċċezzjonijiet ulterjuri.*

Bl-ispejjeż kollha, inkluż dawk tal-kontro-protest tas-soċjetà intimata tat-12 ta' Ġunju, 2013, kontra r-rikorrenti li huma minn issa inġunti għas-subizzjoni.

Rat l-atti kollha tal-kawża.

Rat id-dokumenti li ġew esebiti in atti.

Semgħet ix-xhieda prodotti mill-partijiet.

Rat il-verbal tal-udjenja tas-6 ta' Frar, 2019, fejn il-partijiet ingħataw il-fakoltà li jagħmlu s-sottomissjonijiet tagħhom bil-miktub, u fejn il-kawża tħalliet għal-lum għas-sentenza.

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet ippreżentati mill-partijiet.

Il-kwistjoni bejn il-partijiet

L-azzjoni odjerna nbdiel mill-atturi wara li dawn kienu investew l-ammont ta' ħamsa u sittin elf u sitt mitt lira Sterlina (GBP 65,600) f'investiment magħruf bħala *Lifemark S.A. Secure Income Bond Issue 7*, magħżul u rrakkomandat lilhom mis-soċjetà konvenuta. L-atturi jgħidu li għamlu dan l-investiment fuq aċċertazzjoni mogħtija mir-rappreżentanti tas-soċjetà konvenuta li dan it-tip ta' investiment kien wieħed sikur u mingħajr ebda riskju ta' telf. L-atturi jgħidu li huma kienu klassifikati bħala *retail clients*, u għalhekk kienu jgawdu mill-ogħla livell ta' protezzjoni *ai termini* tal-*Markets in Financial Instruments Directive* (MiFID 2004/39/EC), kif ukoll ir-regolamenti maħruġa mill-Malta Financial Services Authority. L-ilment ewlieni tal-atturi huwa li minkejja ċ-ċirkostanzi personali u finanzjarji tagħhom bħala pensjonanti, b'tifel jgħix magħhom li għandu ċerti bżonnijiet speċjali, u minkejja li huma insistew mar-rappreżentanti tas-soċjetà konvenuta li huma ma kinux interessati f'investiment riskjuż jew ikkumplikat, ġie rakommandat lilhom minn

rappreżentanti tas-soċjetà konvenuta ix-xiri tal-prodott *Lifemark*, prodott kumpless li gie miżrappreżentat mis-soċjetà konvenuta bħala wieħed b'riskju baxx. L-atturi jsostnu li dan ma kienx minnu, tant hu hekk li huma spiċċaw tilfu parti sostanzjali mill-kapital tagħhom, u m'għamlu l-ebda qligħ minn dan l-investment. L-atturi jgħidu li s-soċjetà konvenuta kienet negligenti fil-mod kif ħbiet minnhom ir-riskji reali u intrinsiċi ta' dan il-prodott, kif ukoll għax dan il-prodott ma kienx ideali għaċ-ċirkostanzi personali tagħhom, u partikolarment in vista tal-fatt li huma saħqu ħafna mar-rappreżentanti tas-soċjetà konvenuta li huma ma xtaqux jissugraw il-kapital investit minnhom. Permezz ta' din il-kawża l-atturi qegħdin jitolbu lill-Qorti tiddikjara li konsegwenza tan-nuqqasijiet attribwibbli lis-soċjetà konvenuta huma sofrew danni konsistenti f'telf ta' kapital u telf ta' qligħ u li s-soċjetà konvenuta hija responsabbli għat-telf tal-flus u tad-danni sofferti minnhom, u talbu li jigi likwidat t-telf soffert minnhom u li s-soċjetà konvenuta tiġi kkundannata tħallas dawn id-danni.

Min-naħa tagħha s-soċjetà konvenuta eċċepiet li f'din ir-relazzjoni tagħha mal-atturi hija m'agixxietx ta' prinċipal iżda ta' intermedjarju, għat-twassil u t-trażmissjoni ta' ordnijiet għax-xiri u bejgħ ta' strumenti ta' investment. Is-soċjetà konvenuta saħqet illi l-atturi ma kinux estraneji għal dawn it-tip ta' investimenti, u argumentat li qabel inxtara l-prodott *Lifemark* l-atturi kellhom diversi investimenti oħra, b'livelli ta' riskju li jvarjaw. Gie eċċepit ukoll li l-pretensjonijiet tal-atturi huma infondati u inveritiera, u s-soċjetà konvenuta ma naqsitx mill-obbligi tagħha fil-konfront tagħhom. Intqal ukoll li mhux minnu li s-soċjetà konvenuta naqset milli tosserva r-regolamenti, id-direttivi u ċ-ċirkolarijiet maħruġa mill-awtoritajiet regolatorji, u hija osservat l-obbligi tagħha fil-konfront tal-atturi u m'għandhiex tinzamm responsabbli għad-danni.

Provi u riżultanzi

Flimkien mar-rikors promutur, l-atturi pprezentaw kopja ta' dokument intitolat '*Confidential Client Fact-Find for the Suitability Test*', li sar mis-soċjetà konvenuta¹ fejn l-atturi ġew mitluba jagħtu diversi dettalji personali tagħhom fosthom dwar id-dħul annwali tagħhom u n-natura tar-riskju li xtaqu jesponu ruħhom għalih bl-investment tagħhom; kopja tal-*purchase contract note* relattiva għall-investment li għamlu l-atturi², minn fejn jirriżulta li l-atturi investew is-somma ta' GBP65,600 fil-*Lifemark S.A. Secure Income Bond 7 GBP - Q1*; kopja ta' ċirkolari maħruġa mill-MFSA fil-11 ta' Frar, 2009³, liema ċirkolari nħarġet qabel l-atturi għamlu l-investment tagħhom, fejn l-MFSA wissiet lid-detenturi ta' liċenzji dwar l-investment dwar il-bejgħ ta' investimenti kumplessi li jstgħu jinvolvu riskji sinifikanti, u li għalhekk jista' jkun li dawn ma jkunux ideali sabiex jiġu offerti lil ċertu tip ta' klijenti; u kopja tal-protest ġudizzjarju li għamlu l-atturi kontra s-soċjetà konvenuta fit-22 ta' Ottubru, 2012.⁴

Min-naħa tagħha s-soċjetà konvenuta pprezentat kopja tar-riżoluzzjoni tal-Bord tad-Diretturi tagħha⁵ u li permezz tagħha Reuben Zammit ġie maħtur bħala mandatarju speċjali tas-soċjetà konvenuta sabiex jirrapprezentaha f'dawn il-proċeduri; kopja ta' ittra mibgħuta mis-soċjetà konvenuta lill-atturi fil-25 ta' Marzu, 2009⁶; u kopja tal-kontroprotest tagħha tat-12 ta' Ġunju, 2013.⁷

¹ A fol. 5 tal-proċess.

² A fol. 21 tal-proċess.

³ A fol. 22 tal-proċess.

⁴ A fol. 24 tal-proċess.

⁵ A fol. 38 tal-proċess.

⁶ A fol. 39 tal-proċess. F'din l-ittra, iffirmata minn John Rusher, *Head of Financial Planning* tas-soċjetà konvenuta, intqal illi: "*During the meeting the following products were recommended. The product mentioned are in line with your aims and objectives as set above: Lifemark S.A. Secure Income Bond 7 GBP – Q1. ... These recommendations address your need for*

Fl-*affidavit* tiegħu l-attur **Joseph Calleja**⁸ qal li sa minn meta beda juża s-servizzi tas-soċjetà konvenuta, hu kien għamilha ċara li l-investimenti li kien interessat fihom kienu dawk b'riskju baxx, u għalhekk ma kienx interessat fi skemi ta' investment riskjuż jew ikkumplikat. L-attur qal li l-laqqgħat mar-rappreżentant tas-soċjetà konvenuta dejjem inżammu fid-dar tal-atturi, u prezenti għal dawn il-laqqgħat kien ikun hemm wkoll binthom Marianne Galea li kienet tiegħu ħsieb l-affarijiet tal-atturi. Qal li anki bintu Marianne kienet tenfasizza mar-rappreżentant tas-soċjetà konvenuta li l-ġenituri tagħha riedu investment sod. L-attur zied jgħid li peress li la hu u lanqas martu ma huma midħla tal-qasam tas-servizzi finanzjarji, huma dejjem aċċettaw il-pariri u l-assigurazzjonijiet li kienu jingħataw mis-soċjetà konvenuta. L-attur qal li minkejja dan, wara xi snin, huma ġew mgħarrfa mill-istess rappreżentanti tas-soċjetà konvenuta, li parti sostanzjali mill-investment li kienu għamlu kien intilef peress li waħda mill-kumpanniji l-kbar fl-Istati Uniti kienet falliet. L-attur spjega li din l-aħbar kienet inkwetathom ħafna, kemm għax huma kienu pensjonanti u dan l-investment kellu jkun sors ta' introjtu addizzjonali għalihom, kif ukoll għax huma xtaqu jgħinu lil uliedhom finanzjarjament, partikolarment lil binhom li għandu ċerti bżonnijiet. Qal li dakinhar l-atturi kienu ġew infurmati wkoll li l-ftit flus li kien għad baqgħalhom investiti u li ma ntilfux, kellhom bżonn jiġu investiti mill-ġdid fi prodott ieħor. Kompla jgħid li meta huma ltaqgħu mal-konsulent finanzjarju l-ġdid tas-soċjetà konvenuta, huma reġgħu spjegawlu s-sitwazzjoni tagħhom, partikolarment il-ħtiġijiet ta' binhom, u għal darb'oħra enfasizzaw il-fatt li huma ma xtaqux jirriskjaw bil-investment li kienu ser jagħmlu bil-flus li kien baqgħalhom. Kompla jgħid li

income over the Medium Term (5 Years at Low Risk). This letter is designed to summarise the discussions and products recommended to you. It does not include a full description of the product structure, the risks or the specific charges. ..."

⁷ A fol. 42 tal-proċess.

⁸ A fol. 47 tal-proċess.

dan il-konsulent finanzjarju ta' kull darba kien iserraħ moħħ l-atturi li l-investment li kien qiegħed jipproponilhom kien wieħed sod, u meta ngħataw din l-assigurazzjoni, l-atturi qablu li jinvestu s-somma ta' ħamsa u sittin elf u sitt mitt lira Sterlina (GBP65,600) kif kien gie rakkomandat lilhom mis-soċjetà konvenuta. L-attur komplja jgħid li wara ftit taż-żmien, għal darb'oħra s-soċjetà konvenuta reġgħet avvċinat lilu u lil martu u infurmathom li l-investment il-gdid li kienu għamlu kien għal darb'oħra sofra telf. Hu komplja jgħid li minbarra l-inkwiet u t-telf finanzjarju li sofrew hu u martu meta ngħataw din l-aħbar, huma kienu inkwetati ferm għax l-investment rakkomandat mis-soċjetà konvenuta ma kienx wieħed li jirrispekkja l-ħtigijiet tal-atturi. Qal li wara li hu u martu għamlu l-verifiki tagħhom, kien irriżultalhom li l-prodott offrut lilhom mis-soċjetà konvenuta kien wieħed ikkumplikat u mhux adattat għal investituri bħalhom. Żied jgħid li hu sar jaf li saħansitra l-MFSA kienet baġtet avviż lill-investituri finanzjarji u wissiehom li t-tip ta' prodott li gie offrut lill-atturi ma kienx wieħed adattat għal investituri bħalhom, iżda s-soċjetà konvenuta kienet injorat għalkollox dan l-avviż. L-attur żied jgħid li t-telf ta' dawn il-flus fisser li hu u martu mhux biss tilfu parti sostanzjali mill-flus li rnexxielhom ifaddlu tul ħajjithom, iżda affettwatilhom ukoll saħħithom u l-possibilità li jkunu jistgħu jħallsu għal dar residenzjali xierqa għall-bżonnijiet tat-tifel tagħhom. L-attur ikkonkluda billi qal li dawn il-proċeduri kellhom jinfetħu għax is-soċjetà konvenuta baqgħet inadempjenti meta giet interpellata sabiex tagħmel tajjeb għat-telf soffert mill-atturi.

Fl-*affidavit* tagħha l-attriċi **Vincenza sive Vivienne Calleja**⁹ qalet li tul ħajjitha hija dejjem fdat l-aspett finanzjarju f'idejn żewġha u issa li kibret binthom Marianne, qegħdin jinvolu lilha wkoll sabiex tgħinjom. L-attriċi qalet li hija

⁹ A fol. 50 tal-proċess.

kienet dejjem tkun prezenti għal-laqgħat li kienu jsiru mar-rappreżentanti tas-soċjetà konvenuta. Qalet li hija kienet konxja mill-fatt li l-istat ta' saħħa ta' żewġha kien sejjer lura, u in vista tal-fatt li l-atturi għandhom tifel b'ċerti bżonnijiet, huma ma setgħux jtilfu mill-kapital investit minnhom. Hija żiedet tgħid li din il-kwistjoni tar-riskju tal-investment kienet titqajjem f'kull laqgħa li kien ikollhom mar-rappreżentant tas-soċjetà konvenuta li dejjem kien jgħidilhom li l-investment tagħhom kien wieħed sod u li ma kellhomx għalfejn jinkwetaw. L-attriċi qalet li xi snin qabel hi u żewġha kienu tilfu investment sostanzjali li kienu għamlu permezz tas-soċjetà konvenuta, u b'riżultat ta' dan saħħet żewġha kienet marret għall-agħar u beda jissielet mad-dipressjoni. Żiedet tgħid li xi snin wara, is-soċjetà konvenuta kienet bagħtet rappreżentant ieħor tagħha biex ikellem lill-atturi, u fil-laqgħat li kien ikollhom miegħu, fejn kienet tkun prezenti wkoll bint l-atturi Marianne, l-atturi kienu jsostnu li ma setgħu jtilfu xejn aktar mill-flus li kien fadlilhom, u l-unika investment li kien jgħodd għalihom kien dak b'riskju baxx. L-attriċi qalet li huma dejjem qagħdu fuq il-pariri li ngħataw mir-rappreżentanti tas-soċjetà konvenuta, u kien għalhekk li kienu qablu li jinvestu somma oħra permezz tas-soċjetà konvenuta. Qalet li minkejja l-insistenza tagħhom fuq it-tip ta' investment li xtaqu għalihom, għal darb'oħra rriżultalhom li t-tieni investment li kienu għamlu l-atturi kien intilef kważi kollu.¹⁰ Qalet li kien tort tas-soċjetà konvenuta li hi u żewġha tilfu l-kapital kważi kollu tagħhom.

¹⁰ Fi kliem ix-xhud: "Wara li GlobalCapital kienet ġia tellfitna parti sostanzjalissima minn flusna u peress li tant konna insistejna magħhom li l-investment tal-flus li kien baqa' kellu jkun wieħed mingħajr riskji, wieħed jista' jimmaġina kif bqajna mbellhin u rrabjati meta qalulna li għat-tieni darba kienu nvestewlna l-flus li kien baqalna b'mod li reġa' ntilef kważi dak kollu li kien baqalna qabel. Konna distrutti u ferm diżappuntati, biex wieħed jgħid mill-inqas, illi għalkemm GlobalCapital kienet dejjem isserrħilna rasna li flusna ma kien ser ikollhom ebda riskji, u kienu kkonvinċewna li nafdawhom mill-ġdid wara l-esperjenza qarsa ta' qabel, xorta waħda reġgħu daħqu bina u abbużaw mill-fatt illi aħna ma nifhmux fl-investimenti u għal darb'oħra tellfuna aktar flus."

Bint l-atturi **Marianne Galea** fl-*affidavit* tagħha¹¹ kkonfermat li hija dejjem kienet tkun preżenti għal-laqqgħat li l-ġenituri tagħha kien ikollhom mar-rappreżentanti tas-soċjetà konvenuta, u dawn il-laqqgħat kienu jsiru fid-dar tal-ġenituri tagħha. Hija spjegat li huma dejjem għarrfu lill-konsulent finanzjarju mibgħut mis-soċjetà konvenuta bis-sitwazzjoni familjari tagħhom, u dejjem insistew fuq investiment sempliċi u b'saħħtu minħabba li l-ġenituri tagħha ma setgħux jissugraw li jitilfu l-flus li faddlu tul ħajjithom. Qalet li l-affarijiet deheru li kienu mexjin tajjeb sakemm il-konsulent finanzjarju tas-soċjetà konvenuta kienet talbet laqqgħa mal-atturi, fejn infurmathom li fl-Istati Uniti kienet falliet kumpannija ewlenija li l-atturi kienu investew magħha, u konsegwenza ta' dan, parti sostanzjali mill-kapital tal-atturi, li kien jammonta għal aktar minn erba' mija u ħamsin elf Euro (€450,000), kien intilef. Ix-xhud kompliet tgħid li wara xi żmien, l-ġenituri tagħha reġgħu ġew avviciinati minn rappreżentant ieħor tas-soċjetà konvenuta li kien tahom parir biex il-flus li kien baqgħalhom jinvestuhom fi prodott ġdid offrut mill-istess soċjetà konvenuta. Qalet li għal darb'oħra kemm hi kif ukoll il-ġenituri tagħha għamlu enfasi fuq il-fatt li dan l-investiment kellu jkun wieħed sod u mingħajr riskji, u hija dejjem kienet tinsisti mal-konsulent finanzjarju li l-ġenituri tagħha ma kinux jifilħu li jitilfu imqar ċenteżmu ieħor mill-flus li kien baqgħalhom. Qalet li la hi u lanqas il-ġenituri tagħha ma jifhmu fl-investimenti, u kien għalhekk li fittxew is-servizzi ta' kumpannija kbira li kellha ċerta reputazzjoni f'dan il-qasam. Żiedet tgħid li l-konsulent finanzjarju kien qalilhom li dak li kien ġara bl-ewwel investiment kienet xi ħaġa unika, u li ma kien hemm ebda riskju jekk jinvestu flushom mill-ġdid. Ix-xhud qalet li meta għal darb'oħra l-ġenituri tagħha ġew mgħarrfa li anki t-tieni investiment li għamlu kien prattikament intilef ukoll, huma kienu

¹¹ A fol. 52 tal-proċess.

ddecidew li jieħdu parir legali, minn fejn irrizulta li l-investment offrut lilhom ma kienx wieħed li jgħodd għalihom. Qalet li mill-informazzjoni li ngħatatilhom, huma kienu saru jafu li l-prodott li fih is-soċjetà konvenuta investiet il-flus tal-ġenituri tagħha, kien wieħed ikkumplikat u mhux adattat għal investituri bħalhom, u minkejja li l-investituri finanzjarji kollha kienu ġew imwissija mill-MFSA biex jużaw kawtela u joqogħdu attenti qabel joffru ċerti prodotti lill-investituri minħabba li ċerti prodotti huma meqjusa bħala *complex financial instruments* li ma jgħoddux għal kull tip ta' investitur, din it-twissija ġiet injorata mis-soċjetà konvenuta.

Waqt l-udjenza tas-17 ta' Frar 2015 xehed l-attur **Joseph Calleja**¹², li qal li hu kien ilu juża s-servizzi tas-soċjetà konvenuta għal diversi snin, u qabel ġieli uża kumpanniji oħra tal-investimenti. L-attur kkonferma li ġieli kellu poloz tal-assigurazzjoni fuq il-ħajja li mmaturaw. Hu qal li qabel ma rtira huwa kien direttur tal-kumpannija E. Calleja & Sons Limited.

Waqt l-udjenza tat-18 ta' Mejju, 2015, sar il-kontroezami ta' **Marianne Galea**¹³, li qalet li għal xi żmien hija kienet taħdem fil-kumpannija E. Calleja & Sons, u fil-preżent hija direttur ta' kumpannija bl-isem ta' Unicorn Holdings Limited, kumpannija fil-qasam tal-kiri tal-proprjetà. Ix-xhud qalet li hija dejjem kienet tkun preżenti waqt il-laqgħat li kienu jsiru bejn il-ġenituri tagħha u rappreżentanti ta' Global Capital, u l-ġenituri tagħha kienu jħallu f'idejha sabiex tgħid jekk kinitx taqbel mal-investment propost jew le. Ix-xhud qalet li dawn il-laqgħat kienu jsiru fuq l-inizjattiva ta' rappreżentanti tas-soċjetà konvenuta, u r-rappreżentant finanzjarju li kien ħa ħsieb it-tieni investment li

¹² A fol. 58 tal-proċess.

¹³ A fol. 66 tal-proċess.

għamli l-ġenituri tagħha kien Josman Cilia. Ix-xhud ikkonfermat li missierha tilef ħafna flus bl-ewwel investiment li kien għamel permezz tas-soċjetà konvenuta, flus li kien faddal għax kien jaf li fil-futur kien ser jiġi bżonnhom. Ix-xhud qalet li wara l-aħħar esperjenza li l-ġenituri tagħha kellhom meta kienu investew flushom fil-*Lifemark*, u wara rriżulta li tilfu kollox, huma ma baqgħux jagħmlu użu minn kumpanniji lokali tal-investiment. Ix-xhud żiedet tgħid li qabel mal-ġenituri tagħha kienu għamli użu mis-servizzi tas-soċjetà konvenuta, missierha kien klijent ta' HSBC u peress li kellu ammont ta' flus sostanzjali investiti f'dan il-bank, kien igawdi wkoll minn ċerti privileggi. Qalet li kien Josman Cilia li ħajjar lil missierha jneħhi flusu mill-HSBC u jinvestihom fil-prodotti offruti mis-soċjetà konvenuta għaliex dawn kienu aktar siguri u jagħtu rati aħjar ta' imgħaxijiet, u żiedet tgħid li konsegwenza ta' din id-deċiżjoni, missierha tilef ħafna mill-privileggi li kien igawdi ma' HSBC. Ix-xhud qalet li l-iżball li għamel missierha kien li baqa' jafda lir-rappreżentanti tas-soċjetà konvenuta anki wara li l-ewwel investiment li kien għamel permezz tagħhom kien falla.

Waqf l-udjenza tal-14 ta' Lulju, 2015, kompla jixhed l-attur **Joseph Calleja**¹⁴, li qal li rrapreżentanti tas-soċjetà konvenuta kienu ħajruh ineħhi l-flus li kellu investiti f'imkejjen oħra u jinvesti ma' Global Capital. L-attur ikkonferma li l-laqqgħat mar-rappreżentanti tas-soċjetà konvenuta kienu jsiru fid-dar tiegħu. Ir-rappreżentanti tas-soċjetà konvenuta kienu jikkomunikaw mal-atturi u jtuhom indikazzjoni dwar liema investimenti kienu sejrin tajjeb u liema kienu sejrin ħażin. L-attur qal li kellu fiduċja f'Josman Cilia li kien itih *feedback* kontinwu, u qal ukoll li d-dettalji tal-investiment u d-dokumenti li kien jirċievi ħafna drabi kien iħallihom f'idejn bintu Marianne Galea. Ix-xhud qal li kien

¹⁴ A fol. 80 tal-proċess.

Josman Cilia li kien jirakkomandalu fiex kellu jinvesti flusu, u fl-ebda ċirkostanzi hu jew martu ma kienu huma li ssuġġerew l-prodott li xtaqu jinvestu fih.

Waqf l-udjenza tat-13 ta' Novembru, 2015, tkompla l-kontroezami ta' **Marianne Galea**¹⁵, fejn qalet li l-kumpannija E. Calleja & Sons li tagħha missierha kien direttur, kienet involuta fil-qasam tal-*fittings* tal-elettriku u bejgħ ta' affarijiet relatati mad-dawl. Ix-xhud qalet li l-ġenituri tagħha baqgħu jużaw is-servizzi ta' rappreżentanti tas-soċjetà konvenuta anki wara li dawn ma baqgħux jaħdmu magħha u kienu marru jaħdmu ma' kumpanniji oħrajn tal-investment. Ix-xhud qalet li kemm hi kif ukoll il-ġenituri tagħha dejjem fdaw lil dawn ir-rappreżentanti tas-soċjetà konvenuta, tant hu hekk li kienu jittrattawhom daqslikieku kienu ħbieb tagħhom. Qalet li missierha kien jiffirma fejn ir-rappreżentanti tas-soċjetà konvenuta kienu jindikawlu fuq id-dokumenti li kienu jagħtuh, u l-laqgħat dejjem isiru fis-salott tad-dar tal-ġenituri tagħha. Ix-xhud giet murija l-ittra tal-20 ta' Marzu, 2009 mibgħuta mis-soċjetà konvenuta lill-ġenituri tagħha u ffirmata minn John Rusher, u qalet li missierha kien iffirma dak id-dokument għax ħaseb li l-prodott li kien ġie rrakkomandat lilu kien tajjeb għalih, meta fil-fatt ma kienx. Ix-xhud b'riferiment għall-fatt li f'paġna 40 tad-dokument hemm miktub li dan il-prodott kellu element ta' riskju, qalet li kull tip ta' investment igorr xi ftit riskju, iżda huma xorta għażlu li jmorru għal dak il-prodott minħabba li kienu ingħataw konfort minn Josman Cilia li dak il-prodott kien wieħed sikur, meta fil-verità ma kienx jgħodd għall-ġenituri tagħha. Ix-xhud qalet li l-unika persuna li l-ġenituri tagħha u hi kienu jkellmu mis-soċjetà konvenuta kien Josman Cilia, u huma qatt ma ltaqgħu ma' John Rusher.

¹⁵ A fol. 92 tal-proċess.

Waqf l-udjenza tat-18 ta' Jannar, 2016, xehed **Jeffrey Bezzina**, *consumer complaints manager* tal-MFSA¹⁶, li esebixxa dokumentazzjoni relatata maċ-ċirkolari maħruġa mill-MFSA fil-11 ta' Frar, 2009 lid-detenturi tal-liċenzji ta' kumpanniji tal-investment, u qal li l-MFSA talbet lid-detenturi ta' tali liċenzji joqogħdu attenti lil min ibiegħu dawn il-prodotti minħabba fil-komplessità tagħhom.¹⁷ Qal li din iċ-ċirkolari ma kinitx inħarġet biss fir-rigward tal-*Lifemark*, iżda wkoll fir-rigward ta' prodotti oħra li kienu qed jiġu offruti fis-suq dak iż-żmien. Ix-xhud żied jgħid li fl-24 ta' Novembru, 2009, l-MFSA ħarġet ċirkolari oħra¹⁸, fejn din id-darba spjegat lill-industrija x'inhil d-differenza bejn investimenti kumplessi u investimenti mhux kumplessi, b'rabta mal-*Marketing in Financial Instruments Directive*, fejn kienu nħarġu sensiela ta' indikaturi dwar kif prodott għandu jintgħaraf jekk huwiex kumpless jew le.¹⁹ Ix-xhud ipprezenta wkoll kopja tal-kundizzjonijiet li kull kumpannija liċenzjata mill-MFSA biex tipprovdi servizzi ta' investment trid timxi magħhom, fosthom il-mod ta' kif id-detentur ta' liċenzja għandu jipproċessa t-talbiet li jkollu biex investitur jieħu servizz mingħandu. Ix-xhud esebixxa wkoll kopja ta' linji gwida maħruġa mill-MFSA sabiex ikun jista' jsir *suitability test* u *appropriateness test* tal-klijent mid-detentur tal-liċenzja.²⁰ Qal li kull detentur tal-liċenzja huwa obligat jimxi mad-domandi indikati mill-MFSA, kemm sabiex tkun tista' tingħata rakkomandazzjoni personalizzata lill-klijent, kif ukoll sabiex f'dawk il-kazijiet fejn ma jkunx hemm il-ħtieġa li jingħata parir, id-detentur tal-liċenzja xorta waħda jitlob ċerti kriterji minimi ta' informazzjoni mingħand l-investitur sabiex ikun jista' jiftaħlu għajnejh fejn abbażi tal-informazzjoni pprovduta jara li l-investment partikolari ma jkunx jgħodd għall-klijent partikolari. Ix-xhud

¹⁶ A fol. 105 tal-proċess.

¹⁷ A fol. 117 tal-proċess.

¹⁸ A fol. 119 tal-proċess.

¹⁹ A fol. 125 tal-proċess.

²⁰ A fol. 173 tal-proċess.

esebixxa wkoll dokument li l-MFSA ħarġet fl-2008 b'linji gwida għall-investitur dwar x'inhu dak li għandu jistenna mingħand id-detentur tal-liċenzja.²¹ Ix-xhud spjega li tajjeb li l-individwu jaċċetta l-informazzjoni li tingħatalu *in good faith*, iżda tajjeb ukoll li dan jagħmel il-mistoqsijiet tiegħu partikolarment dwar affarijiet li ma jkunx jifhem fihom.²² Ix-xhud żied jgħid li d-distinzjoni netta bejn strumenti kumplessi u dawk mhux kumplessi daħlet fl-1 ta' Novembru, 2007, bid-direttiva MiFID fejn ċerti kategoriji ta' investimenti bħal *ishma, bonds, units in collective instruments* u prodotti oħrajn ġew klassifikati bħala mhux kumplessi, filwaqt li hemm prodotti oħra li huma ta' natura kumplessa għax ma jkunx faċli għall-investitur li jifhem il-prodott kif jaħdem. Żied jgħid li *Lifemark* kien prodott kumpless minħabba fil-mod kif kien strutturat, u kien prodott li jinvesti f'poloz tal-assigurazzjoni fuq il-ħajja. Spjega li hawn pajjiżi b'suq sekondarju fejn individwi li jkollhom poloz tal-assigurazzjoni ma jhalluhomx jimmaturaw, u minflok jirtirawhom għand il-kumpannija tal-assigurazzjoni, li tibqa' tħallas il-*premium* hi, u meta tmut il-persuna, il-kumpannija tiġbor l-flus tal-polza hi. Ix-xhud qal li għalkemm kien hemm min jaħseb li dawn it-tip ta' investimenti ma kinux iġorru riskju minħabba fiċ-ċertezza li xi darba persuna ser tmut, madanakollu kien hemm riskji moħbija, bħall-kwistjoni tal-likwidità, u l-fatt li dan il-prodott ma kienx jiġi nnegozjat fuq xi borża. Qal li fl-uffiċċju tiegħu fl-MFSA kien qiegħed jirċievi diversi ilmenti dwar dawn it-tipi ta' prodotti. Kompla jispjega kif wara l-falliment tal-Lehman Brothers, kien hemm diversi investituri li riedu jillikwidaw l-investimenti tagħhom, u meta dawn it-tip ta' kumpanniji bdew jiġu ffaċċjati bit-talbiet tal-investituri, sabu li ma kellhomx biżżejjed likwidità biex iħallsu. Ix-xhud qal li fi

²¹ *A fol. 183* tal-proċess.

²² Fi kliem ix-xhud: "... jekk l-investitur jibda jgħid jien investejt biss s'issa fi stocks tal-Gvern, jien wasalt biex nirtira, jien ma rridx nirriska, irrid nippreserva l-kapital, allura dawk għandhom ikunu indikaturi lil *licenceholder* li ċertu prodotti ma joffrihomx għax aktarx mhux biss li l-investitur sakemm ma jkunx qed jgħid nofs l-affarijiet, mhux familjari magħhom u se jkun diffiċli biex jifhem il-komplessività ta' ċertu prodotti."

Frar tal-2009, l-Awtorità regolatorja bdiet tissuspetta rigward il-mod kif bdew jithaddmu dawn l-investimenti, partikolarment għax dawn baqgħu joffru rati ta' imgħaxijiet elevati meta s-swieq finanzjarji madwar id-dinja kienu waqgħu kollha, u kien għalhekk li l-MFSA kienet ħarġet diversi ċirkolarijiet.

Waqgħat l-udjenza tal-15 ta' April, 2016 xehed **Dr Christopher Buttigieg**²³, li qal li l-MFSA kienet għamlet *site inspection* fl-uffiċċji tas-soċjetà konvenuta f'Jannar u Frar tal-2015, fejn iffukat fuq kwistjonijiet ta' governanza, u l-*compliance risk management* tal-kumpanija. Qal li mill-analiżi li saret, irriżulta li minn tletin *file* tal-klijenti tas-soċjetà konvenuta, sebgħa kienu bigħulhom il-prodott *Lifemark*. Żied jgħid li dak iż-żmien l-MFSA kienet ikkonkludiet li s-soċjetà konvenuta kellha *weak compliance culture* minħabba fil-mod kif kienet qiegħda ssir il-konformità mar-regoli, u anki l-*compliance officer* ma kienx qiegħed jiġi involut f'diskussjonijiet relatati mal-bejgħ ta' prodotti li l-MFSA kienet ħasset li dan kellu jkun involut fihom. Ix-xhud qal li l-uffiċjali tal-MFSA li żaru l-uffiċċji tas-soċjetà konvenuta, ħadu l-impressjoni li kien hemm *misselling* tal-prodott min-naħa tas-soċjetà konvenuta. Ix-xhud spjega li l-uffiċjali tal-MFSA kienu ħadu kampjun ta' tletin *file* in vista tad-diversi protesti għudizzjarji li kienu qiegħdin isiru kontra s-soċjetà konvenuta, u minn dawn it-tletin *file*, instab li kien hemm seba' klijenti li nbighulhom il-prodott *Lifemark*.

Permezz ta' nota ppreżentata fl-24 ta' Mejju, 2016, l-atturi ppreżentaw kopja ta' rapport imħejji mill-espert *ex parte* **Paul Bonello ACIB, FCCA, CPA**, rigward l-investment li huma kellhom fil-prodott *Lifemark*.²⁴ Wara li elenka ċ-ċirkostanzi fattwali kollha ta' dan il-każ, ix-xhud qal li s-soċjetà konvenuta kienet biegħet lill-atturi prodott kumpless u b'riskju għoli, u għamlet dan

²³ A fol. 204 tal-proċess.

²⁴ A fol. 206 tal-proċess.

b'negligenza għax dan il-prodott kien kompletament differenti mill-mandat li s-soċjetà konvenuta kienet ngħatat mill-klijenti tagħha. Ix-xhud ikkonstata li mill-ammont globali investit mill-atturi, dawn irkupraw biss 16.1% tal-investment tagħhom, jew is-somma ta' għaxart elef, ħames mija u wieħed u sittin lira sterlina u sittin pence (GBP 10,561.60), filwaqt li tilfu 83.9% ta' dak li investew, li jammonta għal ħamsa u ħamsin elf, u tmienja u tletin lira sterlina u erbgħin pence (GBP 55,038.40). L-atturi rċevew ukoll imgħaxijiet fl-ammont ta' GBP 1,197.20 fis-17 ta' Lulju, 2009, GBP 1,197.20 fis-17 ta' Ottubru, 2009, u GBP 1,197.20 fis-17 ta' Jannar, 2010, u wara t-18 ta' Jannar, 2010, huma ma rċevew l-ebda ħlas ieħor ta' mgħaxijiet. Ix-xhud ikkonkluda wkoll fir-rapport tiegħu, li *s-suitability test* li kellu jsir mis-soċjetà konvenuta seta' ma sarx kif suppost u b'mod li jirrispekkja ċ-ċirkostanzi fattwali tal-atturi, partikolarment għax sezzjoni partikolari li kienet titlob dettalji dwar '*Children and Dependants*' kienet inqatgħet barra, meta fil-verità l-atturi għandhom tifel bi bżonnijiet speċjali li jiddependi minnhom. Fost nuqqasijiet oħra li ġew elenkati minn Paul Bonello, dan qal li s-soċjetà konvenuta jidher li rrappurtat kull twegiba għall-mistoqsijiet li saru lill-atturi bil-kontra ta' dak li kienu wiegħbu l-atturi, u *s-suitability test* tal-atturi ma sarx bil-mod kif kellu jsir. Intqal ukoll minn Paul Bonello fir-rapport tiegħu li s-soċjetà konvenuta ma kellhiex is-sistemi u l-organizzazzjoni rikjesti mir-regim regolatorju tal-MiFID u tal-MFSA, u l-impjegati u r-rappreżentanti tas-soċjetà konvenuta ma kinux ingħataw taħriġ sew dwar kif għandhom jagħmlu *s-suitability test*. Fil-parti konklussiva tar-rapport tiegħu, Paul Bonello kiteb illi:

“... is-soċjetà konvenuta kienet negligenti, traskurata u nieqsa serjament mid-doveri fiduċjarji u regolatorji tagħha versu r-rikorrenti meta: (i) Naqset li tapprezza tajjeb iċ-ċirkostanzi personali tar-rikorrenti fl-għoti tas-servizz ta' investment *Advisory* fir-rigward tal-prodott Keydata Lifemark; (ii) Naqset li tagħmel *suitability*

*test b'għaqal, ħila u diligenza kif titlob il-ligi fil-materja, inkluż l-obbligazzjonijiet fiduċjarji u dawk regolatorji; (iii) Naqset li tapprezza li l-klijenti ma kinux kapaċi jifhmu u japprezzaw ir-riskji finanzjarji u legali involuti, li biex tagħqad, l-istess riskji kienu moħbija u miżrappreżentati mis-soċjetà konvenuta lir-rikorrenti li spiċċaw żvijjati; (iv) Għamlet *assessment* tekniku kompletament żbaljat tal-profil tar-riskju tal-prodott Keydata Lifemark meta ddeskrivietu bħala li huwa ta' 'low risk'; (v) Tat parir li huwa dijametrikament oppost għal dak li talbu r-rikorrenti mis-soċjetà konvenuta, jiġfieri ngħataw parir ta' prodott ta' riskju għoli meta kienu speċifikaw, anke bil-miktub, li l-attitudni ta' riskju tagħhom kien wieħed baxx u riedu prodott ta' riskju baxx; (vi) Tat parir żbaljat lir-rikorrenti meta rrakkomandatilhom biex jinvestu fil-prodott Keydata Lifemark."*

Flimkien mar-rapport tiegħu, Paul Bonello annetta għadd ta' dokumenti in sostenn tal-konklużjonijiet tiegħu.²⁵

Paul Bonello xehed waqt l-udjenza tas-26 ta' Mejju, 2016²⁶, fejn qal li lilu rrizultalu li l-mandat li ngħatat is-soċjetà konvenuta mill-atturi kien biex din tagħti servizz ta' pariri dwar l-aħjar investiment li dawn setgħu jirrikorru għalih. Qal li f'servizzi bħal dawk li talbu li jingħataw l-atturi, huwa importanti ħafna li wieħed janalizza ċ-ċirkostanzi personali tal-investituri, u li min qiegħed joffri l-prodott ikollu għarfien tajjeb ħafna tal-klijent, fosthom l-età, id-dħul tal-investitur, is-sitwazzjoni ta' saħħtu, jekk hemmx terzi li jiddependu fuqu, l-attitudni tiegħu lejn ir-riskju u x'għarfien għandu tad-dinja tal-investiment. L-istess xhud komplja jagħti d-depożizzjoni tiegħu waqt l-udjenza tat-28 ta' Ottubru, 2016²⁷, fejn qal li diversi ċirkostanzi personali tal-atturi ġew injorati mis-soċjetà konvenuta, bħalma huwa l-fatt li l-attur Joseph Calleja huwa bniedem tekniku li mar l-iskola obligatorja u wara ntefa' fuq il-linja tan-negozju ta' missieru, dik li jbigħ ogġetti tal-*plumbing* u tal-elettriku, il-fatt li l-mara tiegħu qatt ma ħadmet, il-fatt li t-tifel tal-atturi twieled b'kundizzjoni u

²⁵ A fol. 262 sa 484 tal-proċess.

²⁶ A fol. 486 tal-proċess.

²⁷ A fol. 491 tal-proċess.

għalhekk jiddependi ekonomikament fuq il-ġenituri tiegħu, il-fatt li l-attur ukoll ibati minn diversi problemi ta' saħħa, u l-fatt li l-atturi ripetutament insistew li huma ma xtaqux investiment riskjuż. Paul Bonello qal li minkejja dawn il-fatturi kollha, l-atturi ġew offruti prodott li kellu riskju għoli u li hu ta' natura spekulattiva, li ma kienx kompatibbli maċ-ċirkostanzi tal-atturi, anzi kien kompletament l-oppost ta' dak li talbu l-atturi. Ix-xhud qal li s-soċjetà konvenuta kienet obbligata li tagħti parir li jkun jirrispekkja ċ-ċirkostanzi partikolari tal-klijent, iżda minflok f'dan il-każ kien hemm saħansitra miżrappreżentazzjoni tar-riskju, minħabba li prodott b'riskju daqshekk għoli ġie mibjugħ bħala prodott b'riskju baxx. Ix-xhud qal li sa dakinhar li l-atturi ddeċidew li javviċinaw lis-soċjetà konvenuta sabiex jaraw jekk din setgħetx toffrilhom prodotti adattati għall-ħtigijiet tagħhom, dawn kellhom investimenti biss fi *stocks* tal-Gvern u fi strumenti li mhumiex riskjużi jew kumplessi. Qal li anki qabel inxtara l-*Lifemark*, l-atturi kienu involvew ruħhom fix-xiri ta' diversi prodotti u f'diversi tranzazzjonijiet ta' bejgħ u xiri ta' investimenti li hu baqa' ma fehemx l-iskop tagħhom, u li minnhom irriżulta li l-atturi għamlu telf sostanzjali. Dwar l-esperjenza preċedenti li kellhom l-atturi bl-investiment li għamlu permezz tas-soċjetà konvenuta u li permezz tiegħu tilfu ammonti sostanzjali ta' flus, ix-xhud qal:

“Mid-dokumenti redatti minn Global Capital u r-rappreżentanti tagħhom kien jindika ukoll li kien hemm *capital guarantee*. Tant hu hekk li f'waħda mill-*investment evaluations* li ħarġet il-Global Capital għamlitha taħt is-sezzjoni *capital guaranteed* u fuq dawn il-PATF wara li ġie l-maltemp fl-2008, għalhekk hu *high risk* joħroġ il-mard u spiċċaw dawn l-erba' prodotti tal-PATF, il-klijenti spiċċaw tilfu għaxart elef Euro, sittax-il elf sterlina, tnejn u għoxrin elf dollar u ħmistax-il elf Euro. U din allura kienet l-esperjenza qarsa li rrefera għaliha fl-*affidavit* ir-rikorrent u hemm referenza għaliha wkoll fir-rikors maħluf. Jiġifieri li ġara li meta snin wara reġa' mar *advisor* differenti għand ir-rikorrenti u qalilhom għandi parir x'nagħtikom. Reġa' qalilhom “irrid riskji kawti, *low risk*, ftakar x'esperjenza ħażina

kelli, ara ma terġax iddaħħalni f'xi haġa" u reġa' ngħata parir bil-miktub, ma ngħatalux prospett, ma ngħatalux *financial statement* allavolja ħadulu *declaration* illi tawhomlu, mhux li kien jifhimhom li kieku tawhomlu u reġa' qallu li kien *low risk* f'Dokument C tal-25 ta' Marzu u fil-*client fact find*."

Ix-xhud qal ukoll li mill-verifiki li għamel irriżultalu li Josman Cilia, li kien ir-rappreżentant tas-soċjetà konvenuta li ta pariri dwar it-tip ta' investment li kellhom jagħmlu l-atturi, ma kienx approvat mill-MFSA biex jagħti pariri dwar prodotti sempliċi, wisq anqas dwar prodotti kumplessi bħalma kien dak li nbiegħ lill-atturi. Ix-xhud qal ukoll li mid-dokumentazzjoni li giet ipprovduta lilu, ma jirriżultax kemm kien il-profitt li għamlet is-soċjetà konvenuta minn din it-tranzazzjoni. Kompla jgħid li minn dak li seta' jikkonstata hu, is-soċjetà konvenuta la għamlet eżercizzju ta' *due diligence* fuq il-prodott u lanqas fuq l-investituri. Żied jgħid li minkejja li l-MFSA ħarġet twissija dwar il-bejgħ ta' ċerti prodotti, is-soċjetà konvenuta baqgħet toffri prodotti bħal dawn għall-bejgħ permezz ta' persuni li la kienu liċenzjati biex jagħtu pariri u lanqas kienu awtorizzati għal dan l-iskop. Qal ukoll li f'dan il-każ partikolari, bejn sittin u disgħin fil-mija tal-kapital tal-atturi gie investit f'dan il-prodott, sabiex b'hekk ir-riskju ma giex diversifikat, iżda kien ikkoncentrat fuq prodott li min-natura tiegħu hu wieħed spekulattiv. Kompla jgħid li ċ-ċekkijiet li rċevew l-atturi kienu parti mir-rikavat tal-bejgħ tal-assi tal-*Lifemark* wara li *s-security trustee* tal-fond qabad il-*life policies* u bieghom, u wara kien għamel sitt pagamenti li b'kollox jammontaw għal 16.1% tal-kapital investit mill-atturi. Żied jgħid ukoll li minn dawk is-sitt ċekkijiet li rċevew l-atturi, kien hemm uħud minnhom li ma ssarrfux għax kienu ngħataw parir f'dan is-sens.

Permezz ta' nota tat-28 ta' Novembru, 2016, ix-xhud **Paul Bonello** ppreżenta provi ulterjuri dwar dak li ntqal minnu waqt id-depożizzjoni tiegħu quddiem il-

Qorti²⁸, u ppreċiża li l-ammont tal-kapital li l-atturi rkupraw bis-saħħa taċ-ċekkijiet li rċevew u li ssarrfu minnhom jammontaw għal tmint elef u erbgħa u ħamsin lira sterlina u ħdax-il pence (GBP 8,054.11), filwaqt li t-total ta' ċekkijiet mhux imsarrfa jammontaw għal elfejn, mija u sebgħa u sebgħin lira sterlina u disgħa u ħamsin pence (GBP 2,177.59). Hu kompla jgħid li ladarba lilu rriżultalu li *s-security trustee* ħallas lil Global Capital Financial Management Limited bħala *paying agent* is-somma ta' 16.1% tal-ammonti investiti, il-ħlasijiet li suppost irċevew l-atturi kellhom jammontaw għal għaxart elef, ħames mija u wieħed u sittin lira sterlina u sittin pence (GBP 10,561.60), u għalhekk is-soċjetà konvenuta għad baqgħalha tħallas l-ammont ta' tliet mija u disgħa u għoxrin lira sterlina u disgħin pence (GBP 329.90) lill-atturi. Ix-xhud ikkonkluda billi qal li l-atturi għamlu telf ta' ħamsa u ħamsin elf, u tmienja u tletin lira sterlina u disgħin pence (GBP 55,038.90) mill-kapital li kienu investew, jekk wieħed jieħu konsiderazzjoni tal-fatt li hemm numru ta' ċekkijiet li ma gēwx imsarrfa, liema ammonti għadhom dovuta wkoll.

Waq t l-udjenja tal-5 ta' Diċembru, 2016, xehed **Paul Bonello** in kontroezami²⁹, fejn ikkonferma li l-attur Joseph Calleja kien direttur u azzjonist ta' kumpanniji privati, u li kien involut ukoll fin-negozju tal-proprjetà. Żied jgħid li dawn il-fatturi ma jfissrux li l-attur kien jifhem jew japprezza l-kumplessità tal-prodott mibjugħ lilu. Qal li minkejja li l-atturi sofrew telf sostanzjali mill-investimenti li għamlu permezz tas-soċjetà konvenuta, sal-lum huma għad m'għandhomx għarfien ta' kemm hu l-ammont preċiż tal-flejjes li tilfu. Ix-xhud qal li anki l-fattur tal-età tal-attur jindika li huwa ried investiment b'riskju baxx, u l-aġġar ħaġa li ġrat f'dan il-każ kienet li l-kapital tal-atturi ġie investit prattikament

²⁸ A fol. 505 tal-proċess.

²⁹ A fol. 521 tal-proċess.

kollu kemm hu fi prodott b'riskju daqstant għoli, mingħajr ebda diversifikazzjoni ta' xejn. Il-kontroezami tax-xhud **Paul Bonello** tkompla waqt l-udjenza tat-8 ta' Frar, 2017³⁰, fejn qal li huwa kien wasal għall-konklużjoni li s-socjetà konvenuta ma kinitx tagħti taħriġ adegwat lill-impjegati tagħha għax il-persuna li għamlet il-proċess tal-bejgħ tal-prodott *Lifemark* lill-atturi, inkluż il-mili tal-kwestjonarji u l-għoti tal-pariri sabiex isir investiment f'dan il-prodott, ma kienx awtorizzat mill-MFSA u għalhekk ma kellux il-grad ta' kwalifiki rikjesti biex ikun jista' jagħmel dak ix-xogħol. Qal ukoll li mill-mod kif ħadmu kemm Josman Cilia kif ukoll Lorna Pace, huwa seta' jikkonkludi li dawn ma kellhomx it-taħriġ meħtieġ biex ikunu jistgħu jagħmlu dak ix-xogħol. Hu kompla jgħid li mhux kull prodott kumpless huwa kklassifikat bħala *high risk*, iżda f'dan il-każ il-kumplessità tal-prodott kienet dovuta għall-fatt li dan il-prodott kien jiddependi minn *actuaries*, għarfien tal-istatistika, kwistjonijiet ta' *life expectancy*, u l-użu tal-farmaċewtiċi. Żied jgħid li meta l-atturi talbu prodott *low risk* u s-socjetà konvenuta offritilhom il-prodott inkwistjoni, din kienet għamlet *assessment* ħażin tar-riskju tal-prodott. Qal ukoll li huwa ma setax jifhem ir-raġuni għalfejn kien ingħata parir lill-atturi biex ibiegħu l-prodott *low risk* u *secure* li kellhom u li kien jiggarrantilhom il-kapital, u kien ġie rakkomandat lilhom li minflok jixtru prodott bħal dan.

Waqt l-udjenza tat-13 ta' Marzu, 2017, sar il-kontroezami ta' **Jeffrey Bezzina**³¹, li qal li ċ-ċirkolarijiet maħruġa mill-MFSA fi Frar u f'Novembru 2009, ma kinux jagħmlu riferiment speċifiku għall-prodott *Lifemark*, iżda kien sar riferiment għal *securities* li *Lifemark* kienet taqa' fil-kategorija tagħhom. Qal li jeżistu investimenti li jistgħu jiġu klassifikati bħala kumplessi li jistgħu jinbigħu lil

³⁰ A fol. 534 tal-proċess.

³¹ A fol. 544 tal-proċess.

retail investors, għalkemm zied jgħid li dan il-prodott beda jinbigħ wara Novembru tal-2007 u bħala prodott kien jaqa' taħt *complex, investment product*. Kwantu għall-fatt li l-atturi kienu investew f'*bonds* maħruġa mill-MIDI plc, ix-xhud qal li hu ma jara ebda korrelazzjoni bejn il-prodott *Lifemark*, li kien *bond* li jinvesti f'*portafoll ta' life insurance policies*, u li kien *asset backed security*, u l-*bonds* tal-MIDI li kienu jinbigħu fuq il-Borża ta' Malta, u li kienu regolati mil-liġi Maltija. Ix-xhud spjega s-sitwazzjoni fir-rigward tal-*bonds* tal-MIDI billi qal:

“... l-iskop għalxiex il-MIDI kienet ħarġet din il-*bond* qiegħed mnizzel fil-prospett. Issa, jekk hux *high risk* jew le wieħed irid jara l-analizi tal-prodott. Trid tara meta nbiegħ u kif inbiegħ. Jekk xtrawh fis-suq primarju, il-probabbilità hi li la talbu parir xejn. Qabdu u mlew applikazzjoni u investew fih. Jekk xtrawh mis-suq sekondarju, nimmaġina illi kien hemm xi ħadd jiggwidahom, imma mis-suq primarju jgħifieri malli ħareġ il-MIDI u l-*bond*, kulħadd seta' jaqbad l-applikazzjoni u jaqbad, jekk ikun *lucky* jieħu parti mill-applikazzjoni, *so be it*. Imma ma kienx hemm għażla jekk hux *high risk*.”

Għal darb'oħra x-xhud qal li l-prodott *Lifemark* kellu l-karatteristiċi kollha biex jiġi kklassifikat bħala prodott kumpless. Is-soċjetà konvenuta, permezz ta' nota tat-13 ta' Marzu 2017, ipprezentat kopja tal-prospett tal-MIDI plc³², li kien prodott li investew fih l-atturi.

Michael Schembri, *compliance manager* mas-soċjetà konvenuta, fl-*affidavit* tiegħu³³ qal li xogħlu jinkludi r-reviżjoni tal-*files* tal-klijenti sabiex jaċċerta ruħu li l-proċess tal-bejgħ tal-investimenti jkun sar b'mod li jikkonforma mal-liġijiet u r-regoli tal-Awtorità għas-Servizzi Finanzjarji ta' Malta. Qal li s-soċjetà konvenuta hija liċenzjata mill-MFSA biex taġixxi bħala intermedjarja, u tircievi

³² A fol. 548 et seq. tal-proċess.

³³ A fol. 614 tal-proċess.

ordnijiet mingħand il-klijenti tagħha sabiex tixtri jew tbigh investimenti f'isimhom. Qal li l-licenzja tagħha tippermettilha tagħti pariri dwar l-investment u taġixxi ta' *nominee* f'isem il-klijenti tagħha. Qal li meta s-soċjetà konvenuta xtrat il-prodott *Lifemark S.A. Secure Income Bond Issue 7 GBP-Q1* f'isem l-atturi, hija kienet qiegħda taġixxi bħala intermedjarja u mhux bħala prinċipal, u għalhekk kienet irċeviet ordnijiet mingħand il-klijenti tagħha sabiex tixtri l-investment inkwistjoni. Ix-xhud spjega li l-ittra tal-25 ta' Marzu, 2009 mibgħuta lill-atturi tirrifletti dak kollu li gie diskuss mal-atturi meta ngħataw s-servizz tal-investment. Qal ukoll li d-dokument deskritt bħala '*confidential client fact-find*' li gie pprezentat mill-atturi, jindika li s-soċjetà konvenuta kienet talbet informazzjoni estensiva dwarhom. Ix-xhud qal li qabel mal-atturi investew fil-prodott inkwistjoni fis-17 ta' April, 2009, dawn kienu diġà midħla tad-dinja tal-investment, tant hu hekk li kienu ilhom klijenti tas-soċjetà konvenuta mis-sena 2003, u kienu diġà investew fi prodotti oħra. Ix-xhud ipprezenta kopji tal-*purchase contract notes* ta' dawn l-investimenti³⁴, kif ukoll xi prospetti relattivi għal dawn l-investimenti, li kollha kellhom element varjabbli ta' riskju. Ix-xhud qal ukoll li s-soċjetà konvenuta, bħala intermedjarja, kienet bagħtet diversi ittri u ċirkolarijiet lill-investituri kollha li kienu investew fil-prodott *Lifemark S.A. Secure Income Bond*, fejn infurmathom li kienu ġew maħtura *provisional administrators* għall-fond għal perijodu ta' sitt xhur³⁵, li kienet indikazzjoni ċara li kien hemm problemi finanzjarji bil-bond. F'ittra oħra ta' Lulju tas-sena 2010, is-soċjetà konvenuta kienet infurmat lill-investituri li kien inħareġ avviż rigward il-prodott *Lifemark S.A. Secure Income Bond* li ma kienx ser isir ħlas ta' mgħax, u li kien hemm il-

³⁴ A fol. 620 et seq. tal-proċess.

³⁵ A fol. 1072 tal-proċess. F'din l-ittra datata 5 ta' Marzu, 2010 iffirmata minn John Risher għan-nom tas-soċjetà konvenuta, intqal illi: "It has been brought to our attention that the Commission du Surveillance du Secteur Financier (CSSF) of Luxembourg has appointed K.P.M.G. Advisory S.a.r.l. as provisional administrators of Lifemark S.A. for a period of 6 months."

possibilità ta' ristrutturar tal-prodott.³⁶ Ix-xhud qal ukoll li *s-security trustee* tal-*Lifemark S.A.* kien ħallas xi ammonti ta' kapital lill-investituri, u fil-fatt l-atturi kienu rċevew is-somma ta' għaxart elef, mitejn u wieħed u tletin lira sterlina u sebghin pence (GBP10,231.70)³⁷ mis-somma investita minnhom. Ix-xhud ikkonkluda billi qal li mid-dokumentazzjoni fil-*file* tal-klijenti, irriżulta li l-atturi kienu aċċettaw il-kontenut ta' dawk id-dokumenti, u kienu ffirmawhom.

Permezz ta' nota tas-17 ta' Mejju, 2017, is-soċjetà konvenuta pprezentat l-*affidavit* ta' **Josman Cilia**³⁸, *financial planning manager* mas-soċjetà konvenuta, li qal kien sar jaf lill-atturi wara li kien involut f'xi investimenti li dawn għamlu permezz tas-servizzi offruti mis-soċjetà konvenuta. Ix-xhud qal li hu kien ingħata taħriġ dwar il-*Lifemark S.A. Secure Income Bond Issue 7 GBP-Q1 (SIB)* u li dan it-taħriġ kien ikopri kemm in-natura tal-prodott kif ukoll ir-riskji tiegħu. Żied jgħid li l-prodott kien qiegħed jiġi mibjugħ bħala wieħed b'riskju baxx jew medju, u qal li dak iż-żmien huwa ma kienx awtorizzat jagħti pariri dwar l-investment, u għalhekk ma kienx hu li kien ta parir lill-atturi biex jinvestu f'dak il-prodott. Qal li kif kien jagħmel fil-każijiet kollha, hu iltaqa' mal-klijenti u gabar l-informazzjoni dwarhom, u sussegwentement John Rusher, li kien il-*head of financial planning*, kien iltaqa' mal-atturi biex jiddiskuti magħhom aktar fid-dettall dwar in-natura tal-investment li xtaqu jagħmlu. Qal li mil-laqgħat li kellu mal-atturi, irriżulta li kien l-attur Joseph Calleja li kien jieħu d-deċiżjonijiet għalih u għal martu, u martu dejjem kienet tkun preżenti għal dawn il-laqgħat. Qal ukoll li dak iż-żmien l-attur kien jidher f'saħħtu, kien

³⁶ F'ittra tat-22 ta' Marzu, 2010 iffirmata minn John Rusher għan-nom tas-soċjetà konvenuta, intqal illi: "As part of our endeavour to keep you updated of all developments at all times, we would like to inform you that Lifemark S.A., is informing the relative bond holders of SIB 7 that it is defaulting on the interest payment due since the former is "in the process of developing a possible restructuring (the "Restructuring") and is considering "that it is necessary in order to preserve the value of the Portfolio to apply the remaining cash available to payments of insurance premium under the existing policies in the Portfolio rather than using the cash available to make interest payments under the Bonds."

³⁷ A fol. 1079 et seq. tal-proċess.

³⁸ A fol. 1088 tal-proċess.

jigġestixxi n-negozji tiegħu u kien hemm drabi meta talab lix-xhud jillikwidalu l-investimenti sabiex ikun jista' jinvesti fil-proprjetà. Ix-xhud qal li kien irriżultalu li l-attur kien jifhem fl-investimenti li kien qiegħed jagħmel, u dan kellu diversi investimenti b'riskju għoli. Ix-xhud ikkonkluda billi qal li hu kien jaf bis-sitwazzjoni familjari tal-atturi, anki għax meta kien imur għandhom kien jara lit-tifel tagħhom, iżda l-atturi dejjem tawh l-impressjoni li kellhom biżżejjed assi u dħul biex jipprovdu għall-bżonnijiet tal-familja tagħhom.

Permezz ta' nota tat-3 ta' Lulju, 2017, is-soċjetà konvenuta pprezentat għadd ta' *sale contract notes* dwar il-bejgħ ta' wħud mill-investimenti li kellhom l-atturi.³⁹ Permezz ta' nota tat-28 ta' Settembru, 2017, is-soċjetà konvenuta pprezentat kopja tar-rapport tal-espert *ex parte* **Dr M. Desmond Fitzgerald** datat is-26 ta' Settembru, 2017⁴⁰, kif ukoll dokumenti oħra relatati mal-investment fil-*Lifemark S.A. Secure Income Bond*.⁴¹ Fir-rapport tiegħu Dr M. Desmond Fitzgerald ikkonkluda:

“My overall view therefore would be that correctly structured TLPI (Traded Life Policy Investments) based investments would fit within the low to medium risk investment category, and provide valuable diversification benefits to traditional investment portfolios, and were suitable for reasonably knowledgeable retail investors”.

Permezz ta' nota oħra tal-11 ta' Ottubru, 2017, is-soċjetà konvenuta pprezentat ukoll kopja ta' dokument fil-pussess tagħha dwar il-prodott *Lifemark S.A. Secure Income Bond (SIB)* intitolat *“Product Review by Debbie Harrison, Senior Visiting Fellow of the Pensions Institute at Cass Business School and contributor to the Financial Times”*.⁴²

³⁹ A fol. 1092 et seq. tal-proċess.

⁴⁰ A fol. 1104 tal-proċess.

⁴¹ A fol. 1150 et seq. tal-proċess.

⁴² A fol. 1172 tal-proċess.

Waqg l-udjenja tat-8 ta' Novembru, 2017 sar il-kontroeżami ta' **Michael Schembri**⁴³, li qal li huwa kien beda jaħdem mas-soċjetà konvenuta bħala *compliance administrator* fl-2009, waqaf għall-perijodu bejn l-2011 u l-2014, u fl-2014 reġa' rritorna bħala *compliance officer*. Ix-xhud ikkonferma li s-soċjetà konvenuta aġixxiet bħala intermedjarja f'dan il-każ, u li hija liċenzjata mill-MFSA biex tagħti pariri dwar l-investimenti. Ix-xhud qal li s-soċjetà konvenuta ma toffrix servizzi ta' *discretionary portfolio management* u għalhekk kull darba li klijent jitlob informazzjoni dwar is-servizzi pprovduti minnha, rappreżentanti tas-soċjetà konvenuta jitekllmu mal-klijent, u wara jkun il-klijent li jiddeċiedi jekk iridx jidhol għall-investment jew le. Ix-xhud qal li hu indaga dwar il-passat tal-atturi mir-rapport li bnew mas-soċjetà konvenuta tul is-snin, u rriżultalu li dawn kienu għamlu diversi investimenti qabel investew fil-*Lifemark*. Ix-xhud qal ukoll li l-*Lifemark* kien *an asset-based security product*, għalkemm qal li ma jistax jikklassifikah bħala prodott kumpless. Ix-xhud zied jgħid illi:

“L-MFSA kienet ħarġet nota ħafna wara li kienu nbiegħu dawn it-tip ta' prodotti u għad hemm *an issue whether this product was a complex product or not*. Meta nbiegħ ma kienx prodott kumpless. Meta nbiegħ, kemm hu vera dan il-prodott inbiegħ bħala prodott *low risk* għax kien *very similar to a bond*.”

Ix-xhud zied jgħid li s-soċjetà konvenuta ma jaqbilx li skont il-*Markets in Financial Instruments Directive* (MiFID) li daħlet fis-seħħ f'Novembru tal-2007, transazzjonijiet ta' din in-natura huma kumplessi. Il-kontroeżami tal-istess xhud tkompla fl-udjenja tal-14 ta' Dicembru, 2017⁴⁴, fejn ix-xhud ippreżenta dokument li juri l-*holdings* li kellhom l-atturi fiz-żmien meta kienu marru l-

⁴³ A fol. 1178 tal-proċess.

⁴⁴ A fol. 1195 tal-proċess.

uffiċċju tas-soċjetà konvenuta.⁴⁵ Ix-xhud qal li lilu kien rriżultalu wkoll li kien hemm żmien meta l-atturi kienu bigħu *stocks* tal-Gvern li huma kellhom sabiex jidhlu f'*bonds* oħra li kienu jirrendu aktar. Hu qal li din hija l-interpretazzjoni tiegħu ta' dak li ġara, abbażi tal-istorja tal-atturi. B'riferiment għall-prodott *Lifemark*, ix-xhud qal li l-klassifika ta' dan il-prodott bħala wieħed b'riskju baxx ma saritx mis-soċjetà konvenuta, iżda mill-kumpanija fil-Lussemburgu. Ix-xhud ikkonferma li Josman Cilia ma kienx awtorizzat mill-MFSA biex jagħti pariri dwar l-investment. Ix-xhud qal ukoll li f'dan il-każ ma jirriżultax li l-*SIB income bond* falla għaliex l-*underlying assets* ma waslux jew marru ħażin, iżda għaliex kien hemm *mismanagement* tal-kumpanija.

Il-kontroezami tax-xhud **Michael Schembri** tkompla fl-udjenza tat-12 ta' Frar, 2018⁴⁶, fejn spjega li l-*Lifemark* bħala prodott ma kienx ikklassifikat bħala *life policy investment* iżda bħala *bond*. Qal li l-obbligi li jirregolaw il-*bonds* huma differenti mill-obbligi li jirregolaw il-*funds*, u bħala kumpanija huma ma kinux jafu l-*bonds* fiex investew. Ix-xhud qal li fil-fehma tiegħu l-prodott *Lifemark* kien wieħed b'riskju baxx. Il-kontroezami ta' dan ix-xhud tkompla fl-udjenza tas-26 ta' Marzu, 2018⁴⁷, fejn qal li minkejja li għamel il-verifiki tiegħu ma sab l-ebda dokumentazzjoni li turi x'tip ta' taħriġ irċevew Lorna Pace u John Rusher. Qal illi kien sab dokument maħruġ mill-MFSA fejn John Rusher ġie awtorizzat ibigħ ċerti prodotti u biex jaġixxi bħala *head of sales* tas-soċjetà konvenuta.⁴⁸ Il-kontroezami ta' Michael Schembri tkompla fl-udjenza tas-27 ta' April, 2018⁴⁹, fejn ipprezenta elenku tat-taħriġ li kien ingħata lil John

⁴⁵ A fol. 1204 et seq. tal-proċess.

⁴⁶ A fol. 1297A tal-proċess.

⁴⁷ A fol. 1299 tal-proċess.

⁴⁸ A fol. 1303 tal-proċess.

⁴⁹ A fol. 1305 tal-proċess.

Rusher tul is-snin li dan kien dam jaħdem mas-soċjetà konvenuta.⁵⁰ Ix-xhud qal li ma kellu ebda dokument x'jipprezenta dwar Lorna Pace peress li din kienet ilha aktar minn ħames snin li temmet l-impjieg tagħha mas-soċjetà konvenuta. Waqt l-udjenza tal-11 ta' Ġunju, 2018 tkompla l-kontroezami tax-xhud Michael Schembri⁵¹, li qal li s-soċjetà konvenuta m'għandha l-ebda *records* ta' xi rimunerazzjoni bħala ħlas għas-servizzi pprestati minnha. Ix-xhud Michael Schembri kompla jiddeponi fl-udjenza tad-9 ta' Lulju, 2018⁵², fejn spjega li l-prodott *Lifemark* inbigħ bħala wieħed b'riskju baxx minħabba li r-regolatur fil-Lussemburgu kien approvah bħala *low risk product*. Ix-xhud zied jgħid li ma kinitx is-soċjetà konvenuta li kklassifikat il-prodott, u din kienet qagħdet fuq l-evalwazzjoni li saret minn nies kompetenti fil-Lussemburgu.

Waqt l-udjenza tal-10 ta' Ottubru, 2018 sar il-kontroezami ta' **Josman Cilia**⁵³, li qal li hu kien beda jaħdem mas-soċjetà konvenuta fl-2007 u dak iż-żmien huwa kien ingħata taħriġ mill-kumpanija internament. Qal li sas-sena 2009, huwa ma kienx awtorizzat mill-MFSA biex jagħti servizzi ta' pariri lill-klijenti. Ix-xhud zied jispjega li minkejja li hu kien *financial planning manager*, xorta waħda ma setax jagħti pariri, iżda seta' jagħmel biss *execution* u promozzjoni u bejgħ ta' prodotti, u mhux jagħti pariri dwarhom. Ix-xhud qal ukoll li fl-2009 il-prodott *Lifemark* ma kienx meqjus bħala investiment kumpless. Dwar it-taħriġ li kien jingħata lill-ħaddiema tas-soċjetà konvenuta, ix-xhud qal li kultant żmien kienu jiġu rappreżentanti minn barra minn Malta li kienu jimmaniġġjaw il-fondi partikolari, li kienu jagħtu t-taħriġ meħtieġ lill-impjegati. Il-kontroezami ta' Josman Cilia tkompla waqt l-udjenza tal-15 ta' Novembru,

⁵⁰ A fol. 1309 tal-proċess.

⁵¹ A fol. 1315 tal-proċess.

⁵² A fol. 1319 tal-proċess.

⁵³ A fol. 1322 tal-proċess.

2018⁵⁴, u b'riferiment għall-fatt li f'udjenza preċedenti huwa kien xehed li l-atturi kellhom investimenti b'riskju għoli u oħrajn b'riskju baxx, ix-xhud qal li huwa kien jaf li l-atturi kellhom investimenti preċedenti li kienu saru permezz tas-soċjetà konvenuta u li kienu għamli telf minnhom. Ix-xhud qal li hu jiftakar li kienu nżammu laqgħat mal-atturi fil-preżenza ta' John Risher, u dawn il-laqgħat kienu saru fl-uffiċċju tas-soċjetà konvenuta. Ix-xhud ikkonferma li l-MFSA kienet ħarġet ċirkolari bi twissija dwar dawn it-tipi ta' investimenti madwar xahrejn qabel mal-prodott *Lifemark* kien ġie offrut għall-bejgħ lill-atturi. Ix-xhud qal li ċ-ċirkolari tal-MFSA kienet tirreferi għal spettru wiesa' ta' prodotti, u mhux speċifikament għal *Lifemark*. Ix-xhud qal ukoll li fl-2011 is-soċjetà konvenuta kienet ħatret espert finanzjarju indipendenti li kien ikkonferma li meta l-SIB ħareġ fis-suq, dan il-prodott verament kien ikklassifikat bħala wieħed b'riskju baxx. Ix-xhud qal li huwa kien eżamina l-kontenut tal-prospett tal-*Lifemark* qabel għaddieh lill-atturi, u minn dak li seta' jikkonstata dakinhar ma kellux għal xiex jaħseb li kien hemm miżrappreżentazzjoni tar-riskju li kellu dan il-prodott. Żied jgħid li l-prodott kien jinvesti f'*senior life settlements*, li individwu kien jagħzel li jbigħ qabel id-data tal-maturità tagħhom. Qal li kumpanniji bħalma kienet il-*Lifemark* kienu jixtru dawn it-tip ta' poloz, u l-problemi li nqalgħu ma kinux minħabba fin-*non-performance* tal-*underlying assets* iżda għax kien hemm sensiela ta' avvenimenti li wasslu għall-falliment tagħhom, fosthom il-multi eżorbitanti li dawn kellhom iħallsu lill-FSA, li prattikament wasslu għall-falliment tal-kumpannija li kienet ħarġet l-investment. Il-kontroeżami ta' Josman Cilia kompla fl-udjenza tad-9 ta' Jannar, 2019⁵⁵, li qal li minkejja li kien għamel il-

⁵⁴ A fol. 1336 tal-proċess.

⁵⁵ A fol. 1359 tal-proċess.

verifiki tiegħu, ma kienx sab *records* tad-data meta kienet saret laqgħa bejn l-atturi u John Rusher.

Flimkien man-nota ta' sottomissjonijiet tagħhom, l-atturi pprezentaw kopji ta' deċiżjonijiet mogħtija mill-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji ta' Malta, fl-ismijiet **WB vs. Global Capital Financial Management Limited** mogħtija fis-26 ta' Jannar, 2017⁵⁶; **PG u TN vs. Global Capital Financial Management Limited** mogħtija fis-26 ta' Jannar, 2017⁵⁷; **Conrad Micallef vs. Global Capital Financial Management Limited** mogħtija fil-11 t'April 2017⁵⁸; **QR u UR vs. Global Capital Financial Management Limited** mogħtija fis-27 ta' Settembru, 2017⁵⁹; **PV vs. Global Capital Financial Management Limited** mogħtija fis-27 ta' Settembru, 2017⁶⁰; **GU vs. Global Capital Financial Management Limited** mogħtija fit-28 ta' Marzu, 2018⁶¹; **TU vs. Global Capital Financial Management Limited** mogħtija fit-28 ta' Marzu, 2018⁶², **KJ u RJ vs. Global Capital Financial Management Limited** mogħtija fid-9 ta' Mejju, 2018⁶³; **ZQ f'ismu proprju u f'isem ħutu TQ u NQ vs. Global Capital Financial Management Limited** mogħtija fit-12 ta' Ġunju, 2018⁶⁴; **TM u GM vs. Global Capital Financial Management Limited** mogħtija fit-12 ta' Ġunju, 2018⁶⁵; **MA u OA vs. Global Capital Financial Management Limited** mogħtija fit-18 ta' Settembru, 2018⁶⁶; u **JH vs. Global Capital Financial Management Limited** mogħtija fl-20 ta' Frar, 2019.⁶⁷

⁵⁶ A fol. 1400 tal-proċess.

⁵⁷ A fol. 1408 tal-proċess.

⁵⁸ A fol. 1415 tal-proċess.

⁵⁹ A fol. 1425 tal-proċess.

⁶⁰ A fol. 1436 tal-proċess.

⁶¹ A fol. 1444 tal-proċess.

⁶² A fol. 1456 tal-proċess.

⁶³ A fol. 1468 tal-proċess.

⁶⁴ A fol. 1479 tal-proċess.

⁶⁵ A fol. 1491 tal-proċess.

⁶⁶ A fol. 1500 tal-proċess.

⁶⁷ A fol. 1509 tal-proċess.

Konsiderazzjonijiet legali

Il-Qorti evalwat il-provi mressqa quddiemha sabiex fl-ewwel lok tkun f'pożizzjoni li tiddeċiedi jekk is-soċjetà konvenuta għandhiex iġġorr ir-responsabbiltà għat-telf soffert mill-atturi konsegwenza tal-investment li dawn għamlu permezz tas-servizzi offruti f'Lifemark SA – Secure Income Bond Issue 7. Il-Qorti semgħet kif meta l-atturi xtraw il-prodott Lifemark b'investment ta' ħamsa u sittin elf u sitt mitt lira sterlina (GBP 65,600), huma kienu diġà pensjonanti, kellhom tifel li twieled bi bżonnijiet speċjali li kien jiddependi finanzjarjament fuq il-ġenituri tiegħu, u l-attur kien ilu jesperjenza problemi ta' saħħa għal diversi snin. Kien għalhekk li l-atturi fittxew li jinvestu fi prodott li jipprovdihom introjtu li jkun jissupplimenta l-pensjoni tagħhom. Kemm l-attur kif ukoll l-attriċi irċevew biss edukazzjoni obbligatorja, u wara li temm l-iskola obbligatorja l-attur kompli jaħdem fin-negozju tal-familja filwaqt li l-attriċi ma ħadmet qatt barra mid-dar. Jirrizulta wkoll li qabel ma l-atturi investew fil-prodott inkwistjoni, huma kellhom investimenti oħra mas-soċjetà konvenuta, minn liema investimenti kienu għamlu telf sostanzjali. Għalhekk meta reġa' kellhom ammont ta' flus li xtaqu jinvestu, l-atturi kienu għamluha ċara mar-rappreżentanti tas-soċjetà konvenuta, li l-investment li riedu jagħmlu kellu jkun wieħed sikur, għaqli u kawt. Jirrizulta wkoll li anki qabel il-bejgħ tal-prodott *Lifemark* lill-atturi, kien hemm istanzi fejn is-soċjetà konvenuta xtrat u biġet strumenti finanzjarji f'isem l-atturi mingħajr ma kien hemm il-ħtieġa ta' dan, inkluż ċirkostanzi fejn prodott finanzjarju jkun sejjer tajjeb u wara ftit jinbiegħ sabiex jinxtara prodott riskjuż, bl-iskop ovvju li jiġu ġġenerati kummissjonijiet għas-soċjetà konvenuta.

L-attur Joseph Calleja, kif ukoll martu l-attriċi Vincenza Calleja, u binthom Marianne Galea, ilkoll spjegaw lill-Qorti kif lir-rappreżentant tas-soċjetà konvenuta, ċertu Josman Cilia, kienu għamluhieu ċara li ma kinux f'qagħda li jagħmlu aktar telf ta' kapital mill-investment li kienu fi ħsiebhom jagħmlu, wara t-telf sostanzjali li kienu għamlu b'investimenti oħra li kellhom mas-soċjetà konvenuta. Il-Qorti semgħet lill-atturi u lil binthom jixhdu li huma kellhom fiduċja fir-rappreżentanti tas-soċjetà konvenuta, u li f'dan ir-rigward huma dejjem kienu joqgħodu fuq l-aċċertazzjonijiet li kienu jingħataw minnhom u kienu jimxu skont il-pariri li kienu jagħtuhom. Bint l-atturi qalet ukoll li l-ġenituri tagħha ma jifhmux fis-swieq finanzjarji u fl-investimenti, u kien għalhekk li huma fittxew is-servizzi ta' professjonisti f'dan il-qasam. L-attur Joseph Calleja xehed li huwa dejjem spjega lir-rappreżentanti tas-soċjetà konvenuta li l-investment li xtaq jagħmel kellu jkun wieħed li jagħtih introjtu addizzjonali, u min-naħa tas-soċjetà konvenuta huwa kien ingħata assigurazzjoni li l-prodott li kien qiegħed jinvesti fih kien wieħed sod. Qal li kien biss diversi xhur wara li hu u martu kienu investew fil-prodott *Lifemark*, li huma saru jafu li l-MFSA kienet ħarġet ċirkolari lill-intermedjarji finanzjarji fejn wissiehom jimxu b'kawtela meta joffru lill-investituri tagħhom ċerti prodotti klassifikati b'halha 'kumplessi', u meta l-prodott *Lifemark* kien inbigħ lill-atturi, din iċ-ċirkolari kienet ilha madwar xahrejn li kienet intbagħtet lis-soċjetà konvenuta. Bint l-atturi qalet li l-ġenituri tagħha tant kellhom fiduċja fir-rappreżentanti tas-soċjetà konvenuta, li missierha saħansitra neħha flejjes li kellu investiti f'bank ewlieni hawn Malta, bil-konsegwenza li meta għamel dan kien tilef għadd ta' privileggi li kien joffrilu l-bank, sabiex jinvestihom bil-mod li ġie rakkommandat lilu mir-rappreżentanti tas-soċjetà konvenuta.

Il-Qorti semgħet lir-rappreżentant tal-MFSA Jeffrey Bezzina jixhed dwar kif fil-11 ta' Frar, 2009, l-awtorità regolatorja kienet ħarġet twissija lill-intermedjarji finanzjarji għax kienet ġiet a konjizzjoni tal-mod kif ċerti prodotti kienu qegħdin jitpoġġew fis-suq, u wissiet lill-intermedjarji finanzjarji li ċerti prodotti kumplessi ta' investiment ma jgħoddux għal kulħadd. L-awtorità regolatorja ħarġet ukoll linji gwida dwar kif għandu jsir *is-suitability test* u l-*appropriateness test* mill-intermedjarju finanzjarju. Il-Qorti tirrileva li f'dan il-kuntest, minkejja li huwa minnu li s-soċjetà konvenuta permezz tar-rappreżentanti tagħha, kienet għamlet għadd ta' domandi lill-atturi sabiex jiġi stabbilit jekk l-investiment propost kienx jgħodd għalihom, u minkejja l-informazzjoni li s-soċjetà konvenuta kienet ġabret dwar iċ-ċirkostanzi personali tal-atturi, finalment din xorta waħda offritilhom prodott li ma kienx jgħodd għaċ-ċirkostanzi personali tagħhom. Ix-xhud Dr Christopher Buttigieg mill-MFSA ukoll qal li minn kampjun ta' tletin *file* li ħadet l-awtorità regolatorja sabiex tanalizza jekk is-soċjetà konvenuta kinitx qiegħda tikkonforma mal-obbligi imposti fuqha bid-direttivi Ewropej u bir-regolamenti maħruġa mill-MFSA, irriżulta li seba' klijenti kienu nbighilhom il-prodott *Lifemark*. Ix-xhud qal li l-awtorità regolatorja kienet ikkonkludiet li s-soċjetà konvenuta kienet qiegħda tagħmel *misselling* tal-prodott u kienet qiegħda toffrih għall-bejgħ lil persuni jew investituri li dan il-prodott ma kienx jgħodd għalihom.

L-espert *ex parte* Paul Bonello wkoll ikkonferma li l-prodott inkwistjoni kien wieħed kumpless u li kellu riskju għoli għall-investitur, xi ħaġa li l-atturi ma xtaqux. F'dan il-kuntest jirriżulta għalhekk li s-soċjetà konvenuta ma mxietx mat-termini tal-mandat mogħti lilha mill-atturi, anzi pjuttost għamlet l-oppożt ta' dak mitlub minnha. Dan ix-xhud qal ukoll li jirriżultalu li *s-suitability test* ma

sarx kif suppost mis-soċjetà konvenuta, li ma kellhiex is-sistemi u l-organizzazzjoni rikjesta mill-MiFID u mill-MFSA sabiex tara li l-investituri jiġu protetti. Paul Bonello qal ukoll li kien irriżultalu saħansitra li r-rappreżentanti tas-soċjetà konvenuta ma kinux inġhataw taħriġ adegwat dwar kif kellhom jikkonduċu *s-suitability test* mal-klijenti tagħhom. Dan l-istess xhud insista wkoll li f'dan il-każ iċ-ċirkostanzi personali tal-atturi ġew injorati, u r-riskju involut f'investimenti ta' din ix-xorta, ma ġiex rappreżentat kif suppost lill-atturi. Dan ix-xhud qal li l-aktar haġa ċensurabbli fil-mod kif is-soċjetà konvenuta mxiet mal-atturi kienet in-nuqqas ta' diversifikazzjoni fl-investment tagħhom, tant hu hekk li rriżultalu li proporzjon qawwi tal-kapital tal-atturi ġie investit fi prodotti li kienu kumplessi jew kellhom riskju għoli, meta waħda mir-regoli fundamentali fid-dinja tal-investment hija li l-kapital għandu jiġi investit fi strumenti li kemm jista' jkun ikunu diversi minn xulxin sabiex ir-riskju jkun wieħed mifruq.

Il-Qorti semgħet kif l-atturi ġew mgħarrfa permezz ta' ittra li ntbagħtet lilhom mis-soċjetà konvenuta, li kienu ser jinħatru *provisional administrators* sabiex jieħdu ħsieb l-amministrazzjoni tal-prodott li kien inbiegħ lill-atturi, u din kienet l-ewwel indikazzjoni li huma kienu ngħataw li kien hemm problemi finanzjarji b'dan l-investment. Sussegwentement huma ġew infurmati wkoll li fir-rigward ta' dak l-istess prodott ma kien ser isir l-ebda ħlas ta' mgħax mill-amministraturi tal-fond, u li kien hemm il-possibilità li jsir ristrutturar ta' dan il-prodott. Minkejja dan Michael Schembri, rappreżentant tas-soċjetà konvenuta, baqa' jinsisti li dan il-prodott kien wieħed b'riskji baxxi, u li dan il-prodott ġie kklassifikat bħala *low risk* mill-kumpanija fil-Lussemburgu u mhux mis-soċjetà konvenuta.

Lill-Qorti jirriżultattha bl-aktar mod ċar li s-soċjetà konvenuta naqset mill-obbligi legali tagħha fil-konfront tal-atturi meta ma tathomx l-ogħla livell ta' protezzjoni li jaħsbu għalihom il-*Markets in Financial Instruments Directive*, u r-regolamenti maħruġa mill-MFSA, u biġhitilhom prodott li evidentement ma kienx idoneu għall-ħtiġijiet tagħhom. Huwa ċar li l-atturi ma kellhomx l-għarfien rikjest biex jifhmu l-kumplessità ta' dan il-prodott li kien jinvesti fl-akkwist ta' poloz tal-assikurazzjoni fuq il-ħajja qabel dawn jimmaturaw, u li biex jirnexxi u jagħmel qligħ kien jiddependi fuq diversi fatturi, statistiċi u varjazzjonijiet oħra li huma kumplessi ħafna u li wieħed jeħtieġ għarfien speċjalizzat għalihom. Is-sempliċi fatt li prodott daqstant kumpless u b'riskju daqshekk għoli kien qiegħed jitpoġġa għad-dispożizzjoni ta' daqstant investituri, minn 30 *file* li ttieħdu bħala kampjun, irriżulta li 7 investituri ngħataw dan il-prodott, huwa evidenza ċara tal-mod negligenti u indiskriminat li bih is-soċjetà konvenuta kienet qiegħda tmexxi dan il-prodott mal-klijenti tagħha, mingħajr konsiderazzjoni xierqa taċ-ċirkostanzi personali li kull investitur jista' jkun fihom.

F'sentenza b'mertu simili għal dak odjern fl-ismijiet **Evelyn Farrugia et vs. Global Capital Financial Management Unit Limited**⁶⁸, intqal illi:

“Hu minnu illi l-atturi iffirmaw il-*contract note* però l-Qorti ma tqisx illi l-fatt waħdu tal-firma tikkostitwixxi xi akkwiexxenza tal-konsapevolezza tal-investment u r-riskji inerenti u jekk dan kienx addatat għalihom. Dan jingħad għax l-istess *contract note* ma tiddefinix ir-riskji u kull ma tgħid hu illi l-investment jista' jidied u jonqos; kondizzjoni li tinsab f'kull investment u inoltre tali kuntratt lanqas inqara jew ġie spjegat minn min kien qed joħorġu. Wara kollox is-soċjetà konvenuta kellha d-dmir versu l-klijent li talab is-servizzi tagħha biex tagħtih kull informazzjoni rilevanti biex tgħinu jasal għal deċiżjoni informata u libera.

...

⁶⁸ P.A., 11.07.2016.

Il-firma tagħhom (l-atturi) ma tfissirx akwiexxenza tar-riskji u l-eżoneru tas-*service provider* li fuqu tinkombi r-responsabbiltà u l-prova illi dan l-investment ma kienx dak mixtieq iżda nonostante dan, l-investitur wera ruħu kapaċi u intenzjonat illi jixtri dan il-prodott bir-riskji kollha li kien fih u li ġew spjegati lilu b' mod ċar.”

Mill-atti jirriżulta bl-aktar mod ċar li s-socjetà konvenuta naqset mill-obbligu li kellha li mhux biss tagħti spjegazzjoni ċara dwar il-prodott li kien qiegħed jiġi promoss minnha, partikolarment f'dawk li huma riskji li dan iġorr miegħu, iżda wkoll li taċċerta ruħha jekk mil-livell ta' esperjenza li kellhom l-atturi b'investimenti oħra li huma setgħu għamlu tul ħajjithom, humiex jifhmu dan il-prodott x'jinvolvi, u jekk kienx hemm prodotti oħra li setgħu jiġu offruti lilhom li kienu aktar adattati għaċ-ċirkostanzi tagħhom. F'dan ir-rigward il-Qorti tqis li minkejja li l-atturi ffirmaw il-*contract note* li giet mgħoddija lilhom mis-socjetà konvenuta, b'danakollu ma jfissirx li l-atturi fehmu l-kumplikazzjonijiet tal-prodott inkwistjoni, jew ir-riskji inerenti li għandhom prodotti bħal dawn. Kellu jkun evidenti għas-socjetà konvenuta sa minn meta bdew il-laqqgħat mal-atturi, li dak li kien adattat għall-atturi kienu prodotti ta' investment b'riskju baxx u kawt għaliex l-atturi ma ridux jidhlu għal riskju għoli u spekulattiv, assoċjat mal-investimenti li huma ġew fil-fatt indotti jakkwistaw mis-socjetà konvenuta. Il-prodott finanzjarju li l-atturi ġew indotti jakkwistaw mis-socjetà konvenuta ma kienx wieħed xieraq u idoneu għaċ-ċirkostanzi tal-atturi u dan bi ksur tal-*Investment Service Rules for Investment Service Providers*⁶⁹ li bdew japplikaw minn wara li daħlet fis-seħħ id-Direttiva MiFID tal-Unjoni Ewropea f'Novembru 2007.

⁶⁹ L-*Investment Service Rules for Investment Service Providers - Part BII: Standard Licence Conditions applicable to Investment Services Providers* maħruga ai termini tal-Kap. 370 tal-Liġijiet ta' Malta, jgħidu: "Rule 2.27: [t]he Licence Holder shall provide appropriate information, in a comprehensible form to its clients or potential clients such that they are reasonably able to understand the nature and risks of the Investment Service to be provided by the Licence Holder and of the specific type of Instrument that is being offered, and consequently to take investment decisions on an informed basis. This information may be provided in standardized format and should include details about: a. the Licence Holder and its services; b. Instruments and proposed investment strategies. This should include appropriate guidance on and warnings of the risks associated with investments in those Instruments or in respect of particular investment strategies; c. execution

Fis-sentenza fl-ismijiet **Muscat vs. Falzon**, il-Qorti tal-Appell qalet⁷⁰:

“Patt ta’ eżoneru ma jeżentax jekk fl-eżekuzzjoni tal-kuntratt wieħed ikun tbiegħed mill-mod kif suppost li kellu jesegwieh.

F’dan il-każ, is-soċjetà kontraentri aġixxiet bi vjolazzjoni ċara tad-dover li assumiet, u ma tistax tinvoka klawsola ta’ eżoneru meta tbiegħdet minn dak li suppost kellha tagħmel (ara wkoll **Formosa & Camilleri Ltd vs Sea Malta Co. Ltd.**, deċiża mill-Prim Awla tal-Qorti Ċivili fit-13 ta’ Novembru, 2008, li enfasizzat fuq ‘xi forma ta’ twettiq’ tal-obbligazzjoni qabel ma d-debitur ikun jista’ jeċċepixxi nuqqas tar-responsabbiltà tiegħu a bażi ta’ xi klawsola ta’ eżoneru.”

Mill-provi jirriżulta li anki jekk l-atturi kienu propensi li jinvestu flushom fi prodott finanzjarju, madanakollu ma jfissirx li dawn riedu jinvestu fi prodott li jesponihom għar-riskju li jtilfu parti sostanzjali mill-kapital tagħhom. Anki jekk kien diffiċli għas-soċjetà konvenuta li tippredvi l-falliment tal-prodott finanzjarju inkwistjoni, il-Qorti xorta waħda jidhrilha li l-prodott li nbiegħ lill-atturi qatt ma messu gie kkunsidrat għaċ-ċirkostanzi tagħhom.

Is-soċjetà konvenuta laqgħet għat-talbiet tal-atturi billi qalet li hi aġixxiet ta’ intermedjarja u mhux bħala prinċipal f’din it-tranzazzjoni. Mill-provi jirriżulta li *l-purchase contract note* inħarġet u ġiet iffirmata f’isem is-soċjetà konvenuta GlobalCapital Financial Management Limited.

venues; d. costs and associated charges. Rule 2.13: [w]hen providing investment advice or portfolio management services, the Licence Holder shall obtain the necessary information, in accordance with SLCs 2.16 to 2.20 and SLC 2.22 to 2.24 regarding the client's or potential client's knowledge and experience in the investment field relevant to the specific type, of product or service, his financial situation and his investment objectives so as to enable the Licence Holder to recommend to or, in the case of portfolio management, to effect for the client or potential client, the Investment Services and Instruments that are suitable for him Rule 2.16: [t]he Licence Holder shall obtain from clients or potential clients, such information as is necessary for the Licence Holder to understand the essential facts about the client and to have a reasonable basis for believing, giving due consideration to the nature and extent of the service provided, that the specific transaction to be recommended, or entered into in the course of providing a portfolio management service, satisfies the following criteria: a. it meets the investment objectives of the client in question; b. it is such that the client is able financially to bear any related investment risks consistent with his investment objectives; c. it is such that the client has the necessary experience and knowledge in order to understand the risks involved in the transaction or in the management of his portfolio.”

⁷⁰ 12.05.2003.

Il-Qorti tqis li l-atturi ppruvaw sal-grad rikjest mil-ligi li huma effettivament ma tawx il-kunsens tagħhom għax-xiri tal-prodott inkwistjoni, u dan kif jirriżulta mill-mod kif xehdu, li huma riedu xi ħaġa sigura, li tirrendi mgħaxijiet perjodikament, li l-kapital tagħhom ikun protett, li ma ridux avventuri bi flushom, u għaldaqstant jirriżulta li huwa minnu li l-investment li sar ma kienx dak li xtaqu l-atturi, u konsegwentement ma setgħu qatt taw il-kunsens tagħhom għax-xiri ta' dan il-prodott. Jirriżulta wkoll li l-atturi ma ġewx mgħarrfa bir-riskji kollha ta' dan il-prodott, li l-qligħ ipprospettat li jagħmel kien ibbażat fuq tbassir dwar l-aspettattiva tal-ħajja tal-individwi fl-Istati Uniti, u li huwa għalhekk li huma qatt ma setgħu taw il-kunsens tagħhom għax-xiri tiegħu.

Il-Qorti tqis li s-soċjetà konvenuta ma mxietx b'għaqaq, ħila u diligenza meta offriet prodott daqstant kumpless lill-investituri li mill-portafoll tal-investimenti tagħhom jirriżulta li kienu midħla biss ta' investimenti konservattivi b'riskju baxx, bħalma huma l-*stocks* u l-*bonds* tal-Gvern. Dan innuqqas ta' diligenza joħroġ aktar u aktar meta wieħed jikkonsidra li kien biss xahrejn qabel dan il-prodott inbiegħ lill-atturi, li l-awtorità regolatorja f'Malta kienet ħarġet twissija ċara lill-intermedjarji finanzjarji dwar prodotti kumplessi ta' din ix-xorta, u għalhekk wieħed ma jistax ħlief jikkonkludi li l-bejgħ ta' dan il-prodott permezz tas-soċjetà konvenuta ma sarx fl-aħjar interess tal-atturi. Meta wieħed jikkonsidra l-assjem taċ-ċirkostanzi personali tal-atturi, l-għarfien u l-esperjenza tagħhom fid-dinja tal-investment, l-għanijiet li għalihom investew il-flus, bil-ħsieb li kultant żmien ikollhom introjtu li jkun ta' sostenn għalihom fiż-żmien meta laħqu l-età tal-pensjoni, u l-fatt li l-*loss absorption capacity* tagħhom kienet waħda baxxa, kif fil-fatt kienu infurmaw lir-rappreżentanti tas-soċjetà konvenuta li kellmuhom qabel bigħulhom dan l-

investiment, għandu jwassal biex is-soċjetà konvenuta ikollha twieġeb għad-danni u għat-telf sofferti mill-atturi.

Mill-provi jirriżulta li mis-somma ta' ħamsa u sittin elf u sitt mitt lira sterlina (GBP 65,600) li originarjament kienu investew l-atturi, dawn kienu rkupraw is-somma ta' tmint elef, u erbgħa u ħamsin lira sterlina u ħdax-il pence (GBP8,054.11), apparti li s-soċjetà konvenuta kienet bagħtitilhom ukoll is-somma ta' elfejn, mija u sebgħa u sebgħin lira sterlina u disgħa u ħamsin pence (GBP 2,177.59) f'ċekkijiet li l-atturi baqgħu ma sarrfux. Dan ifisser li l-atturi tilfu s-somma ta' sebgħa u ħamsin elf, ħames mija u ħamsa u erbgħin lira sterlina u disgħa u tmenin pence (GBP 57,545.89).

Decide

Għaldaqstant għar-raġunijiet hawn fuq mogħtija, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi din il-kawża kif ġej:

- 1. Tiċhad l-eċċezzjonijiet tas-soċjetà konvenuta;**
- 2. Tiddikjara illi konsegwenza ta' nuqqasijiet attribwibbli lis-soċjetà konvenuta, l-attriċi sofriet danni konsistenti f'telf ta' kapital u telf ta' qligħ;**
- 3. Tiddikjara lis-soċjetà konvenuta responsabbli fil-konfront tal-attriċi, għat-telf ta' flus u għad-danni sofferti mill-attriċi;**

- 4. Tillikwida l-ammont tat-telf u tad-danni sofferti mill-attriċi li għandha tagħmel tajjeb għalihom s-soċjetà konvenuta fis-somma ta' sebgha u ħamsin elf, ħames mija u ħamsa u erbgħin lira sterlina u disgħa u tmenin pence (GBP 57,545.89), bl-imgħax legali mid-data tal-aħħar imgħax li tħallas fis-17 ta' Jannar, 2010 fuq il-prodott finanzjarju inkwistjoni, sad-data tal-pagament effettiv;**

- 5. Tikkundanna lis-soċjetà konvenuta sabiex tħallas lill-attriċi, is-somma hekk likwidata.**

Bl-ispejjeż kontra s-soċjetà konvenuta.

Moqrija.

**Onor. Dr Lawrence Mintoff LL.D.
Imħallef**

**Rosemarie Calleja
Deputat Reġistratur**